ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Година XXI — Број 366
Субота, 3 јануар 1959

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

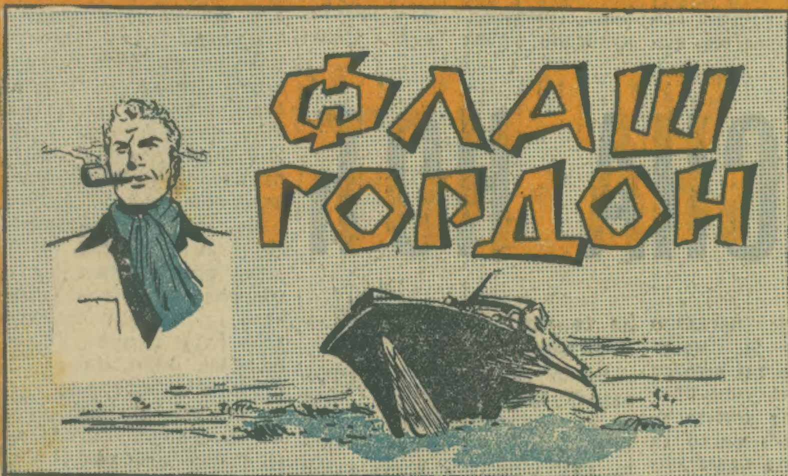

Захваљујући нарочитим магнетским калемовима, Флаш и Зарков су дознали порекло тајанствене металне кугле, а и то да је злато било намењено изазивању хаоса у светској привреди...

ОДАКЛЕ ИМ САМО ТОЛИКО ЗЛАТО И ЗАШТО ЖЕЛЕ ДА ИЗАЗОВУ ПОМЕТЊУ У СВЕТУ?

АКО БИ СЕ ТО ДОГОДИЛО ИЗНЕНАДА, НАСТАЛА БИ ОПШТА ПАНИКА! ДРЖАВЕ БИ СЕ МЕЂУСОБНО ЗАКРВАВИЛЕ ПОКУШАВАЈУЋИ ДА СВАКА СПАСЕ СЕБЕ...

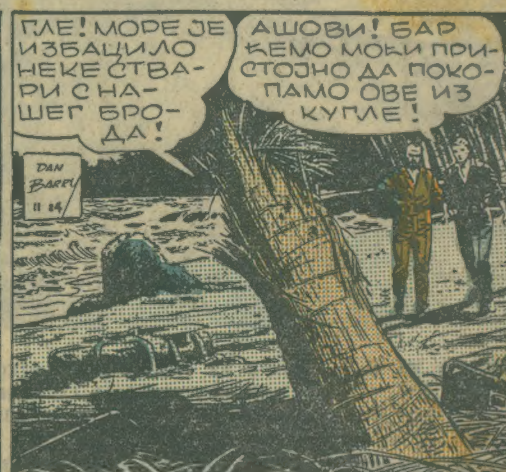

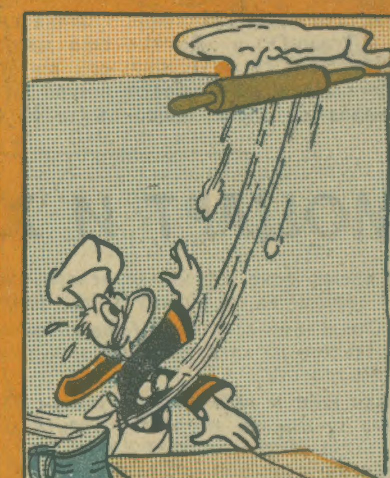

У овом броју:

ОПАСНА НОЋ

Да би се са ранча „П“ стигло до Винемуче потребно је седамнаест дана јахати кроз предео безбројних платоа, ниског жбуња и жалфије. И у обичним приликама ово је врло напорно, а за време сушне сезоне и то пратећи много говеда, постаје прави подухват. Гоничи стоке се тада највише плаше изненадне промене у расположењу стоке, јер понекад долази до праве побуне која прети да стадо неповратно расеје по непрегледној прерији.

16.000 копита дизало је прашину

У лето 1912 године био је један од најтежих прегона 4000 говеда до Винемуче. Прва два дана пута грла су била туђа једно другом, пошто су сакупљена са разних пашњака који су припадали ранчевима „Дупло-О“ и „Домаћи ранч“. Понашала су се готово непријатељски, а сва заједно приређивала су доста тешкоћа гоничима. Почетком трећег дана настале су праве неприлике. Недостатак воде и велика врућина сметали су стоци која је постала узнемирена.

Дан је био заиста дуг и претерано врео. Крдо је кренуло у зору и кретало се целог дана дижући са својих 16.000 копита прашину и узаврео љут мирис жалфије која је гризла очи, слузокожу и плућа стоке. Крдо је ожеднело запаљивом жеђи пустиње још много пре него што се указао поток поред кога је требало заноћити. А када је посустало од прашине и жеге стигло до њега, утврдило се да је поток пресушио.

Људи су били уморни, а стока жедна. Вејд, вођа гонича, нареди да се пут настави до следећег платоа надајући се да ће се дохватити равнице пре него што се полумрак пустиње претвори у ноћ.

Једва што су кренули а читаво крило говеда се одвоји, као по договору, од крда и појури међу жбуње. Коњи и људи су били преморени па је и прикупљање побеглих говеда ишло споро тако да их је ухватио мрак и приморао да заноће ту где су се нашли. Стока је морала остати преко ноћи без воде. Сатерана је у један велики круг.

Али гоничи је никако нису могли навести да полеже. Говеда су била више жедна него уморна. Очи су им биле црвене, а језици рапави и суви. Ситуација је била тешка.

Два јахача су послана натраг, путем којим су дошли, да прикупе заостала грла. Вејд и остали су јахали око крда покушавајући да га наведу да полеже.

Претеће мумлање

Говеда су била жедна и уместо да полежу она су почела да „мумлају“. У томе је било нечег претећег као далеко брујање грома. Сваки каубој се плаши овог „мумлања“ пошто оно често претходи комешању када се цело огромно крдо почиње да креће прво лагано и без правца, а после све брже у великим збијеним круговима. Ударајући се роговима и уз топот хиљада својих копита грла производе звук сличан ономе када јака киша удара у лишће кукурузног поља. Нико ко није видео крдо када се комеша не може да претстави ту слику која сваког тренутка постаје све узбудљивија. А ноћ такорећи није још ни почела.

Вејд је одредио прву стражу. Обично је он јахао са другом сменом, али овог пута он оседла свежег коња, једног од најлепших који се могу видети, по имену „Пероксид Џон“. Са осталом четворицом из прве смене он отпоче лагано да кружи око крда.

Уоколо су се кретала говеда. То је било огромно море покретних бучних сенки. У једном тренутку Вејд одгалопира мало даље од облака прашине да би се надисао свежег ваздуха и да би осмотрио небо. Оно је било без звезда. Али ништа није наговештавало кишу и уместо на влагу ваздух је мирисао на жалфију. Плато на коме се крдо зауставило, раван као длан, био је један од многобројних који су се степенасто пружали један за другим. На његовој ивици налазио се понор. Крдо је кружило близу једног пролаза на отприлике нешто више од километар и по од стена које су стрмо падале до следећег платоа неких сто метара ниже.

Ово би било последње место на свету где би неко својевољно заноћио са стоком. Сваког пута када би се кружећи око стоке, нашао између крда и провалије Вејда су подилазили жмарци. Помрчина је чинила да провалија изгледа још ближа. Чинило му се да гледа право у њене мрачне дубине. Изгледало је да се крдо сваког тренутка све више приближава њој.

Јахачи се пропеше

У дванаест сати стражар је пробудио другу смену. Вејд је био у седлу од ујутру, али пошто је то била његова редовна смена, он је наставио дежурство. Разлог је, међутим, био још више тај што су његове извежбане уши приметиле да се топот копита убрзао. Када би само могао да их спречи да се од нечег нагло не уплаше. Иначе не смеју стати док не посустану од умора. Њихова сигурност је једино у покрету. Јахачи приђоше сасвим близу крду и почеше да га пажљиво бодре јашући стално око њега.

У напетој тишини непокретне мрачне пустиње сваки изненадан звук или покрет могао је да наведе говеда да јурну у неком правцу. Могао је то проузроковати рзај коња, запаљена шибица или ма шта друго.

Да би угушио друге изненадне звуке Вејд отпоче да пева. Јахачи поред њега прихватише песму и ускоро се изнад буке уздигоше слаби гласови људи. Певали су неку стару песму.

Био је већ један час по поноћи. Дошавши до стране где се налазила провалија Вејд осети свеж поветарац како му дуну у лице. Ветар је мирисао на воду.

Заустави коња и поче да осматра. Ветар је дувао у правцу стоке. И говеда су га већ осетила, јер одједном престадоше да се комешају. Цело крдо је стајало непомично уздигнутих глава пијући широко раширених ноздрва свеж, влажан поветарац. А онда се опет покрену али овог пута брже, уз звуке који учинише да се Вејду стеже грло. Он јаче прихвати узде.

Звук као да је долазио из средишта земље, био је тежак као ноћ, а огроман као равница. Претворио се у неартикулисани урлик који учини да се сви јахачи пропеше у узенгијама.

Ветар за тренутак разгрну завесу прашине и Вејд виде да се животиње ипак крећу у круг. Само да наставе. Додирну мамузама сапи коња да би кренуо к њима. У том тренутку црно небо поцепа дуга кривудава муња.

На ивици провалије

Из стада се зачу кратко рикање из хиљаде грла. Залупаше копита. Одјекну стотинама пута удвостручени удар рогова о рогове. Све се претвори у грмљавину муклих и у исто време чудно реских животињских гласова. И цела маса полете.

Вејд се одједном нашао у крду које је почело да јури. Испред њега, иза, поред, уз самог коња топтали су преплашени бикови, а иза њих долазило је још једно непрегледно море глава и рогова. Од тога како буде јахао, Вејд је то знао, зависи живот.

Морао је да скрене крдо од провалије. А оно је трчало управо ка њој тражећи воду, носећи са собом и коње и јахаче. Вејд је био једини од гонича који се налазио између провалије и крда. Било је толико мрачно да се није видело готово ништа али је по коњским копитама осећао да је тло постало каменитије, што је значило да се приближавају ивици. Једино што му је остајало било је — да престигне крдо. Када би стигао до предводника постојала је још мала могућност да га скрене у правцу прерије, а са њим и сву стоку.

Пред њим је било говеда али колико није знао. Међутим, знао је то његов коњ. Узде су му биле сасвим опуштене док га је Вејд из све снаге мамузао вичући и пуцајући из револвера у ваздух. У једном тренутку коњ умало не паде прескачући једно говече које је пало. Избише до саме ивице провалије која се рушила у мрак. Избезумљени крици животиња су им говорили да су говеда већ почела да падају у провалију. А тада Вејд примети да се приближава један велики бик кога је коњ наједном издвојио од осталих и почео да га гони ка равници. Најзад га отера право у жбуње. Група која је долазила за њим крену за „белим“ који је, по свему судећи, морао бити њихов вођа. Тако се ускоро крдо нађе у сигурности. Цело следеће јутро Вејдови људи су прикупљали стоку, али оно најгоре је било прошло.

Ко је уствари добио ову борбу на живот и смрт? По Вејдовим речима то је био „Пероксид Џон“, јер је он сам, готово без иједне речи или терања, престигао крдо, изабрао његовог вођу и скренуо цео ток ове живе реке од провалије у којој је вребала сигурна смрт. А и он је био исто толико жедан као и сва остала грла у крду али и свестан опасности. Каква хладнокрвност, храброст, памет и снага!

МОЦАРТ И ХАЈДН

За време једне заједничке вечере композитор „Чаробне фруле“ обратио се свом госту Хајдну речима:

— Опкладимо се у десет боца шампањца да нећете успети да изведете на клавиру комад који будем написао и који ћу ја сам извести.

Хајдн који је себе сматрао једним од највећих виртуоза тог доба, прихватио је опкладу уверен да ће је добити. Моцарт је брзо написао неколико нота на хартији коју је извадио из џепа и пружио је Хајдну. Али он, пошто је отсвирао неколико акорда, одједном је узвикнуо:

— Дођавола, немам три руке! Да бих извео овај пасаж потребно је ударити акорде на оба краја клавира и ноту у средини.

— Добио сам опкладу! — узвикну Моцарт смејући се. — Погледајте!

Затим је сео на Хајдново место и пошто је отсвирао неколико првих тонова снажно је захватио она два крајња акорда а средишну ноту у клавијатури убо је носем.

Хајдн то није могао — јер је имао спљоштен нос. Платио је зато десет боца шампањца.

Ултиматум Шкотланђанина

Уредништво француског недељног листа „Ноар е блан“ који често објављује духовите анегдоте из разних крајева света примило је недавно од једног Шкотланђанина из Глазгова писмо следеће садржине: „Ако и даље будете објављивали невероватне приче о тврдичлуку Шкотлanђана престаћу да позајмљујем ваш лист“.

ЧУДНИ ЗАКОНИ

Свака америчка савезна држава има своје законе који су се стварали упоредо са стварањем самих држава, а према условима живота у свакој од њих. Понекад су неки од тих закона донети према тренутном стању или тренутној потреби, а често чак и због ћуди неког од оних који је био овлашћен да их доноси.

У Њу Џерсију — да све пчеле буду жигосане (као коњи или рогата стока) и да жиг носи име и адресу сопственика.

У Њу Џерсију — да се боровнице не смеју брати ногама.

У Мену — да све неудате старије девојке добијају пензију која би се исплаћивала од пореза на нежење од 30 година. Пореза би био ослобођен онај нежења који је запросио три разне жене или једну исту жену три пута и био одбијен.

У Масачусетсу — да се кокошкама не дозвољава да носе панталоне.

У Охају — да се каменоресцима дозвољава да са надгробних споменика избришу похвалне епитафе и уклешу наместо њих мање ласкаве, ако им се за израду једног споменика не плати у року од три године од дана његовог постављања.

У Индијани — да се измени однос између пречника и обима круга.

У Јужној Каролини — да се сваки човек који на панталонама има задњи џеп казни са 150 долара и шест месеци затвора.

ЈЕЛКА
од гушчијег перја

Свега шест пера са једне гуске довољно су дугачка да би се употребила за израду вештачких новогодишњих јелки. Једна фабрика у немачком граду Швајгу, недалеко од Нирнберга, већ више година израђује вештачке јелке од гушчијег перја. Сировину за израду јелки — а то су само најдужа пера из крила — увози из читавог света. Пера се жицом причвршћују за „гране", ове се затим углављују у стабло и — јелка је готова.

Вештачке јелке имају једну предност на природним: са њих не опадају иглице. Поред тога, оне се могу добити у разним бојама, тако да одговарају боји зидова, намештаја, тепиха или празничког одела малишана којима је намењена. Углавном се, поред зелених, израђују плаве, ружичасте и беле јелке. Величина се такође може изабрати: од патуљастих јелки високих свега 15 сантиметара до правих џинова од 3,5 метра.

И ЈЕЛКА ЗА АЈФЕЛОВУ КУЛУ

Шведски теретњак „Фин" је у Авру искрцао јелку за Ајфелову кулу. Она је уствари поклон Шведске Паризу. Висока је 23 метра и тешка две тоне. Да би је искрцали са брода употребљене су дизалице.

ЦВЕТ И ПЛОД

Природа је веома издашна у лепоти али понекад и веома кокетна. Тако је у швајцарском контону Швиц сјединила на истој гранчици јабуку и јабуков цвет, што доиста претставља праву реткост.

ЖЕНА-ПИЛОТ РЕАКТИВНИХ ВОЈНИХ АВИОНА

Недавно је 25-огодишња Леман Бозкурт, прва у Турској, а вероватно и у читавој Европи, завршила војну ваздухопловну академију. За њу њени другови тврде да је један од најспособнијих пилота на млазним апаратима.

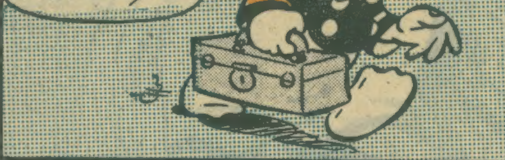

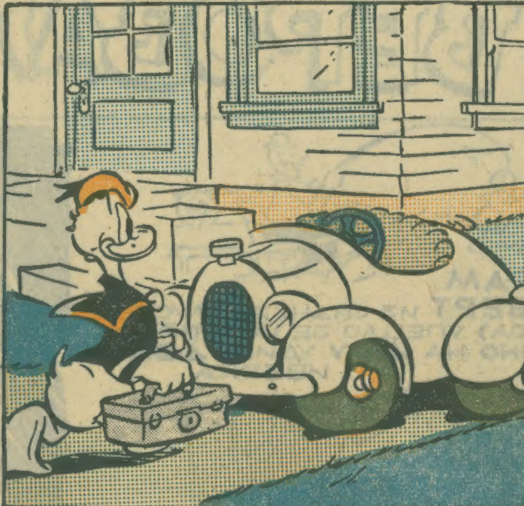

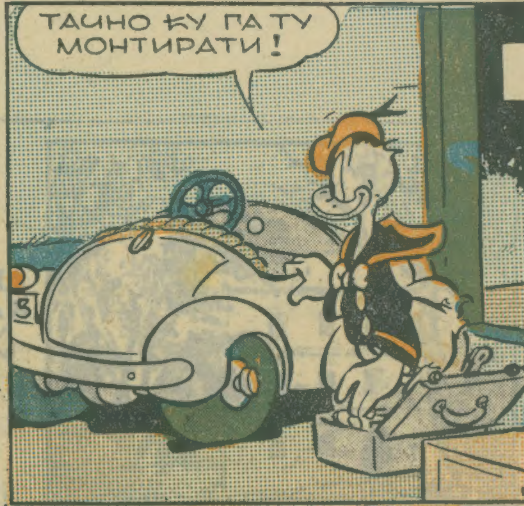

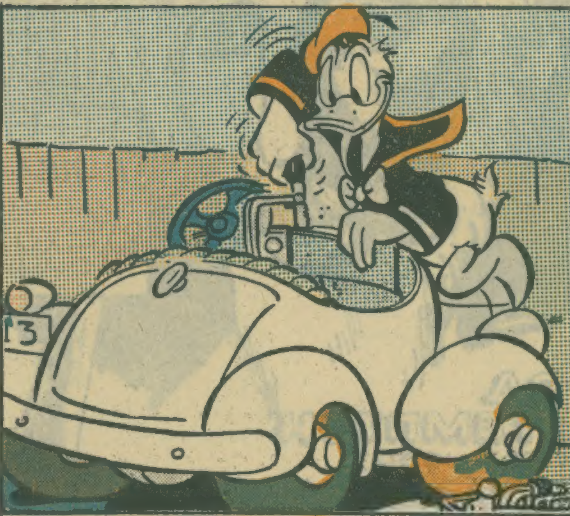

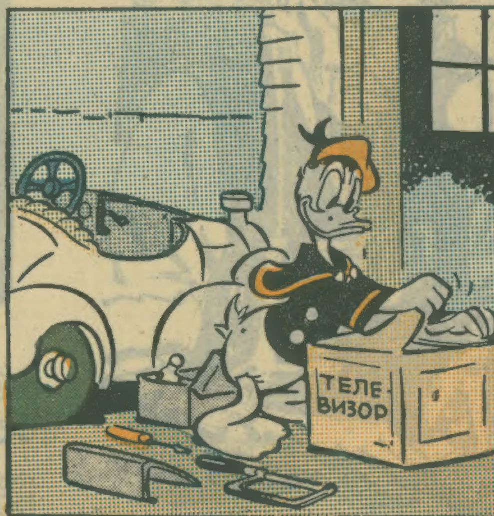

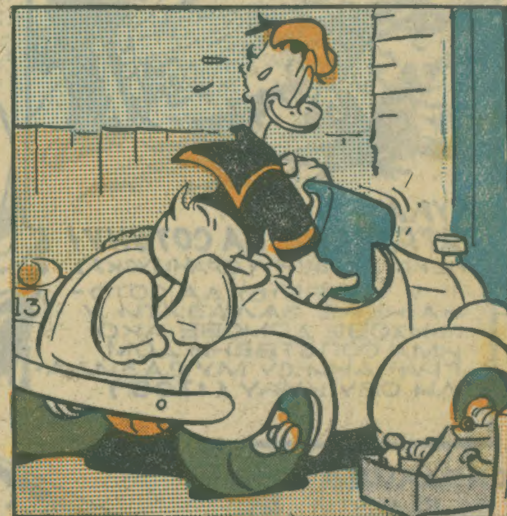

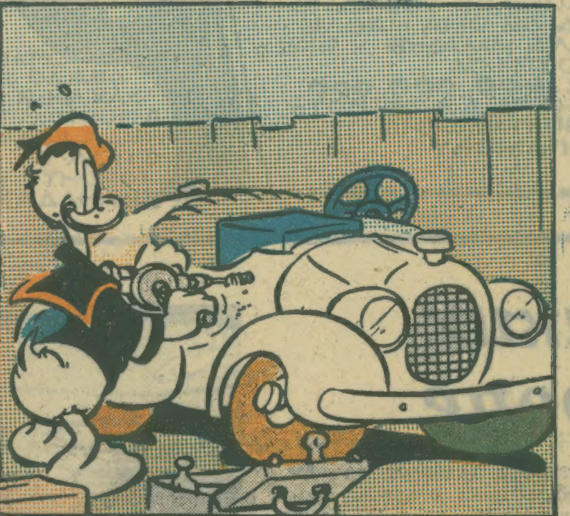

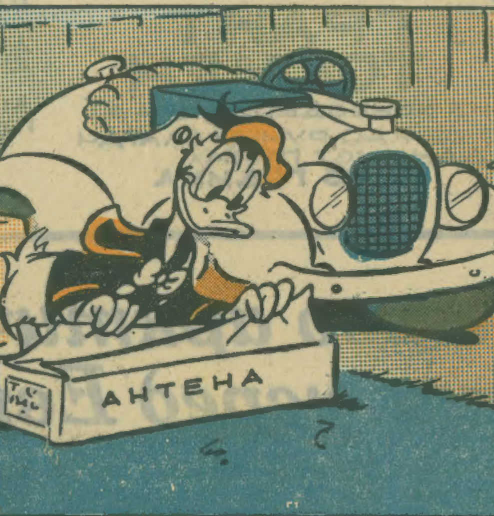

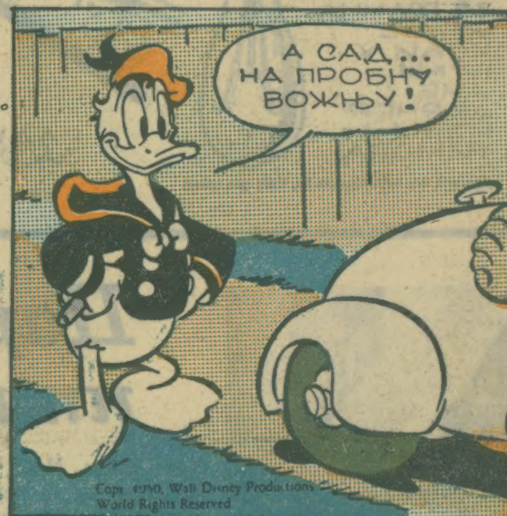

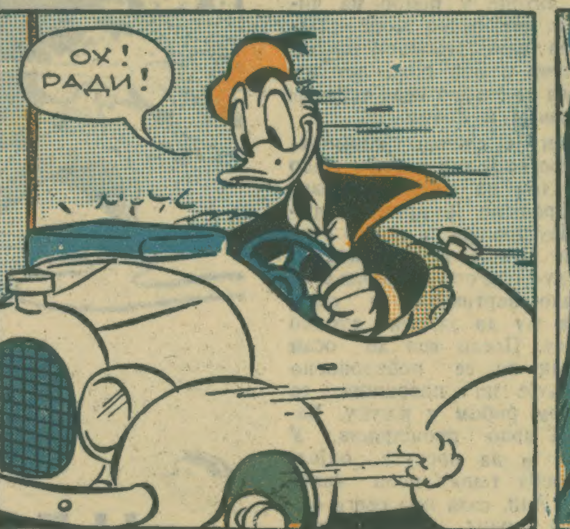

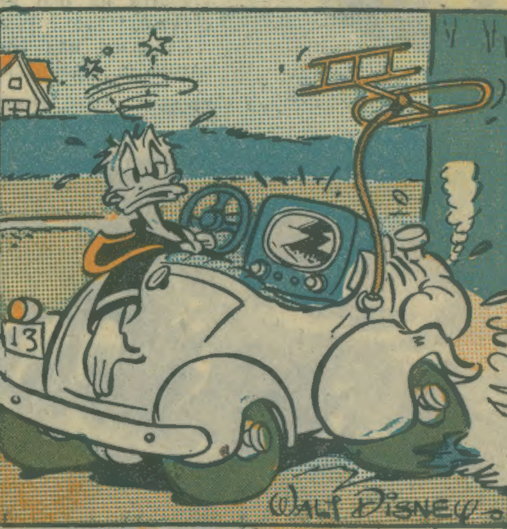

ПРВИ ЛЕТ...

На апарату тежем од ваздуха први је летео француски инжењер Клемент Адер деветог октобра 1890 године. У ту сврху нарочито је припремљена једна стаза дуга 200 метара у парку дворца Арменвилије у Сени и Оази. Прва летилица је носила име „Еол" а Адер је био први човек који је за машину што лети иако је тежа од ваздуха, употребио опште име авион.

Адер је био познати инжењер који се истакао увођењем париске телефонске мреже и многим патентима микрофона. Али, то му је донело и новац, па је он тако могао мирно да се посвети читавих осам година, са стрпљивошћу мрава, проучавању и конструкцији своје летилице. Када је завршен, „Еол" је личио на великог слепог миша али са мотором од деведесет килограма и 20 коњских снага. Пара се у њему производила од 30 литара воде и 10 алкохола. Био је тежак 295 килограма и имао је носећу површину од 28 квадратних метара.

У присуству двојице помоћника и сарадника Адер је у четири часа по подне тог значајног дана за историју авијације, сео у свој авион. После четири минута прорадио је мотор са два цилиндра. Из отпусног димњака вила се плавичаста пара. „Еол" се кренуо равном пистом и његова брзина је сваког тренутка расла. У четири часа и пет минута точкови су му се одвојили од тла и први пут се човек винуо у зрак на летилици тежој од ваздуха. Уствари то је био више џиновски скок него лет али су сведоци забележили да се „Еол" читавих 50 метара одржао у ваздуху. Достигао је висину од близу два метра.

Када се у четири часа и шест минута машина зауставила из ње је истрчао узбуђени Адер. Његови сарадници су с немим дивљењем посматрали рогобатну птичурину. Нико није имао снаге да изусти велику реченицу која је у себи садржавала најзаноснији, прижељкивани сан: „Еол" је летео!"

Увиђајући огроман значај свог проналаска Адер је као велики патриота захтевао да се он одржи у потпуној тајности. Желео је да га прво искористи француска војска у рату. То је главни разлог због кога је овај пионирски лет дуго остао непознат и непризнат.

Касније је Адер добио 300.000 франака од француске владе и конструисао још два авиона које је крстио „Авион II" и „Авион III". Још једном је са успехом летео, али је приликом трећег покушаја доживео тешку незгоду која је довела чак до уништења летилице.

ПЕСАК ПЕВА

Песак у пустињи пева — кажу многи путници и научници. То се, углавном, догађа узору и у сумрак. Ове звуке људи упоређују са свирањем на виолончелу и оргуљама. Већ вековима ово је примећено на свим путевима кроз пустињу.

У пустињама Кине, овај феномен је проучавао Михајло Петров, професор универзитета у Лењинграду. Резултати које је касније објавио кажу да песма из песка настаје услед наизменичног притиска кварцних кристала које песак садржи, а јавља се у часовима јаких промена у температури — узору и у време сутона. Због овога се производи енергија у виду сталних звучних вибрација.

ЧОВЕК ПОЈЕДЕ ЗА 70 ГОДИНА...

По неким прорачунима, човек осредњег апетита у току 70 година живота поједе око 10.000 килограма хлеба, 2.000 килограма масноћа, 4.000 килограма шећера и гомилу кромпира која би била висока четири метра.

ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ!

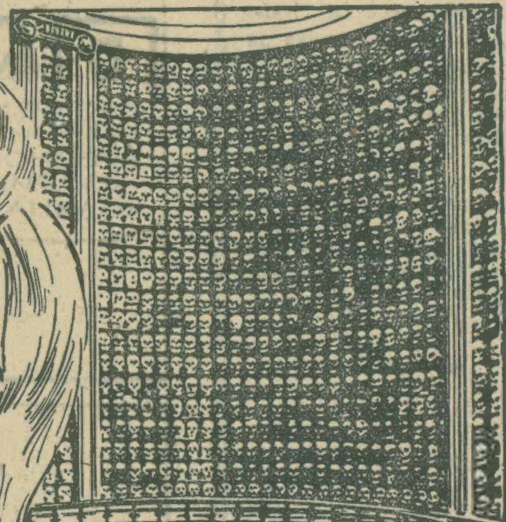

Царство арктичких птица усред Европе

Недалеко од француске северноатлантске обале налази се острвље познато под именом Седам Острва. На њему нема ни људи ни животиња, али зато хиљаде птица стално слећу и узлећу. Под благим, сунчаним поднебљем Бретање налази се један од највећих резервата птица на свету. Али најчудније од свега је то што се ту гнезде искључиво арктичке птице. Нико, без нарочите дозволе и само у одређено годишње доба, не сме крочити на ово необично острвље.

Старалац над овим резерватом је француска Лига за заштиту животиња. У току прошле године издато је свега десет дозвола за посету овом јединственом птичјем царству. Ту особиту привилегију уживају искључиво научни радници. А у току маја и јуна, када се арктичке птице гнезде, забрањена је свака посета. Захваљујући овако енергичној заштити драгоцених врста птица, од којих некима прети опасност изумирања, оне су биле пре неколико година поштеђене страховите епидемије тифуса која је на англо-нормандиским острвима уништила преко две трећине птица. Природну селекцију обезбеђују грабљивице које уништавају старе, болесне и изнемогле птице.

Резерват арктичких птица на Седам Острва основан је 1912 године. Последњи попис извршен пре неколико недеља показао је да на острвима живи 30.000 живописних пингвина са папагајским кљуном (Fraterkula arktika) 1.590 басана (Sula Bassana), 460 ћубастих кормора, 2.500 гоелана, 200 тропрстих галебова, 800 пингвина „торда" и 200 морских сврака које се хране остригама. На Седам Острва живи укупно око 40.000 ретких арктичких птица.

Највећу пажњу привлачи пингвин-папагај. Да би заштитили младунце од напада других птица и морских грабљивица родитељи копају у земљи широке јазбине дубоке и по два метра у које смештају нејаке птиће. Затим, снажно ударајући крилима и крманећи ногама са разапетом кожицом, одлазе, али само мужјаци, у лов на рибе. Ревносни отац враћа се са десетак и више риба у кљуну. Чим у бистрој води примети рој сардина или других мањих риба он се спушта на површину и зарони. А у томе је прави рекордер. Често у потери за пленом стигне и до 30 метара дубине, а под водом се може задржати и два минута! Виђени су мужјаци који, са већ туцетом нахватаних риба у кљуну, настављају лов. Један француски природњак избројао је тако у групи 18 риба!

Али већ четвртог дана пошто су се младунци испилили отац и мати их остављају и препуштају њиховој судбини. Нејаке птичице чекају неколико дана у гнезду а затим, пошто их глад натера, излазе на светлост дана. Дрхтећи од страха оне сатима прикупљају храброст да би načиниле први одважан корак у свет — отиснуле се са неке литице у понор на чијем је дну плаво море. Нагон за самоодржањем надјача страх и већ први лет завршава се готово увек успелим гњурањем и ловом.

Басан је сличан кормorану. Његово као снег бело перје тек на самим крајевима украшено је црним шарама. Неустрашив је и као стрела са велике висине понире у воду. Његово пикирање је безмало вертикално и омогућује му да зарони дубоко у воду. После три до осам секунди он се победоносно појављује на површини са великом рибом у кљуну. Басан је врло прождрљив. У стању је да прогута одједном рибу тешку пола килограма. Али, сада има свега око 167.000 ових изванредних птица-риболоваца.

Нагон за ловом и борбом код басана је толико развијен да се он врло тешко привикава на живот у заробљеништву. Један уловљени мужјак у зоолошкој башти у Роскофу није хтео да једе мртву рибу. Да би га спасли од смрти глађу, чувари су морали да набављају живу рибу и да је бацају у басен. Чак и када би му плен био на домаку Анатол је (тако су га чувари прозвали) морао да изведе читаву церемонију узлетања, понирања са висине и гњурања да би ухватио рибу. Наравно, најчешће се ово приказивање ловачке вештине завршавало рђаво по њега јер басен није био довољно дубок, па би страдао његов кљун. Када је зими нестало живе рибе Анатол више није хтео да једе и почео је нагло да слаби. Напустио је воду и дрхтао на мразу штрајкујући глађу. Када је најзад поново добио живу рибу био је толико слаб да није могао ловити, а његов „понос" није му дозвољавао да једе на други начин. После неколико дана је угинуо.

ДА БИ ДОСКОЧИЛИ ОБЕСТИ

На крају узбудљивих филмова у Јужној Америци гледаоци дају себи одушке на не баш згодан начин: боце од разних напитака — пива, лимунаде, кока-коле, и друге тврде предмете бацају на пројекционо платно и, наравно — оштете га. Да би се томе злу стало на пут у Рио де Жанеиру је начињено специјално, еластично пројекционо платно од кога се бачени предмет одбија и муњевито враћа у публику.

И ЗА ТО У РЕДУ

За шта све људи не стану у ред да чекају! Један продавац аутомобила у Вулверхемптону, у Енглеској, хтео је да се ослободи предратних аутомобила које је имао на стоваришту. Кад је то објавио, купци су се још у току ноћи поређали пред радњом. Све је распродато такорећи за трен ока — сваки аутомобил по 19 енглеских шилинга.

»НЕУМРЛА«

Морска звезда може да изгуби један крак и да јој он после поново израсте. И не само то, већ од једног откинутог крака може да се развије цела нова звезда. Постоје неке врсте које имају и по 40 кракова. Међутим, звезде са пет кракова су најпознатије.

ВЕРНОСТ

У француском граду Грасу један старији самац морао је бити пренет у болницу на хитну и прилично тешку операцију. Успео је само да замоли своје прве суседе, мужа и жену, да му причувају његовог малог пса.

Операција је срећно прошла и суседи пођоше да обиђу болесника. Повели су са собом и пса, али пошто он није смео у болничку зграду, муж је остао да шета с њим под прозорима болнице, док је жена ушла унутра.

У једном тренутку муж угледа своју жену кроз прозор једне собе у приземљу, па подиже пса да би и он видео свог газду. Псић је сав дрхтао од среће.

Сутрадан, кад је дошло време болничким посетама сусед га је пустио из стана, и он је сам отрчао право под прозор свог господара. Толико је тужно завијао да су се неке болничарке смиловале и кроз споредан улаз увеле га код болесника. Отада је он сваки дан посећивао свог господара на исти начин, све док се овај није вратио кући.

Природа — ненадмашна везиља

Да би се тачно сазнало како настају велике непогоде, потребно је испитати ваздушне масе изнад земље. И то је један од задатака у Међународној геофизичкој години. Чланови једне научне експедиције на Антарктику ухватили су на овој слици моменат кад муња запара небо.

Најбројнији љубимци

Пре неки дан је у Лондону објављена једна веома занимљива статистика о томе колико се у Великој Британији утроши новца за исхрану домаћих животиња, и то само: паса, мачака и птица. За исхрану 3.700.000 паса, колико их укупно има у Великој Британији, 5.200,000 мачака и 5.000.000 птица Енглези утроше сваке године 40 милијарди динара. Из ових података који су веома брижљиво сакупљени, произилази да су мачке најбројнији љубимци Британаца, па тек онда птице, и то певачице и тркачице, а особито голубови, и напослетку пси иако ови последњи највише стају Енглезе у погледу исхране. У ове трошкове нису наравно урачунати издаци за дресуру паса и птица.

Слеђени свет

На Антарктик долазе научне експедиције многих народа које решавају разноврсне проблеме. Једна од њих проучава лед и све појаве у вези с њим. Тако је утврђено да се око 90 отсто укупне количине леда на копну налази на Антарктику. Његова дебљина понегде достиже 4.200 метара. Такође је установљено да је један део земљишта под леденим бреговима нижи од нивоа мора. Неки научници опет сматрају да у том леденом царству има и замрзнутих мора и да је један велики део област смрзнутих језера и фјордова. На слици се види један од највећих глечера Антарктика.

И ТО СКУПЉА

Познато је да се многи људи баве скупљањем поштанских марака, разних разгледница и сличног. Међутим, многи светски листови пишу о страсти којој се одала негдашња прослављена филмска глумица Грета Гарбо. Већ више од годину дана она скупља с невероватном упорношћу и стрпљењем све могуће билете па и карте јавног саобраћаја, разуме се употребљене: трамвајске, аутобуске, возне, авионске, па чак и перонске карте. Ни сада се не би можда дознало о томе да велика уметница није писала маси својих пријатеља настањених не само у САД већ и широм света, молећи их да кад путују некуд или се возе градским возилима, било они или њихови пријатељи, „мисле на њу" и чувају све карте. Неко од пријатеља је то обелоданио. Кажу да је Грета Гарбо већ успела да за протеклу годину дана прикупи фантастичну колекцију поништених билета и карата и да се већ поставио проблем смештаја те збирке пошто и даље свакодневно прима на стотине пошиљки.

Кад су је новинари упитали зашто скупља те карте Грета Гарбо им је одговорила да на тај начин „убија досаду" а не жели да се бави филателијом или нумизматиком зато што го сматра шпекулацијом.

Само 2.000 врста...

Због употребе хемиских препарата за уништавање биљних штеточина све је већи број алергичних обољења коже, вегетативне неурозе, обољења бубрега, срца и крвних судова као и јетре — изнео је на скупу лекара и стручњака за исхрану у Штутгарту немачки професор Хојпке. Зато он предлаже да се хемиска средства замене биолошким. Иако постоји око 2000 врста биљака за које се зна да садрже материје које уништавају штеточине, а не шкоде ни људима ни животињама, ипак се свега дванаест њих користе.

Лепа и тајанствена

Поларна светлост, једна од највеличанственијих појава у природи, предмет је проучавања научних експедиција. На слици се види диван блесак поларне светлости.

ПОСЛЕ АНКЕТЕ...

У Немачкој је објављена једна веома занимљива статистика после широко обављене анкете — да је зелена боја омиљена боја жена, док је код мушкараца плава на првом месту.

Доживљаји Бима и Бума

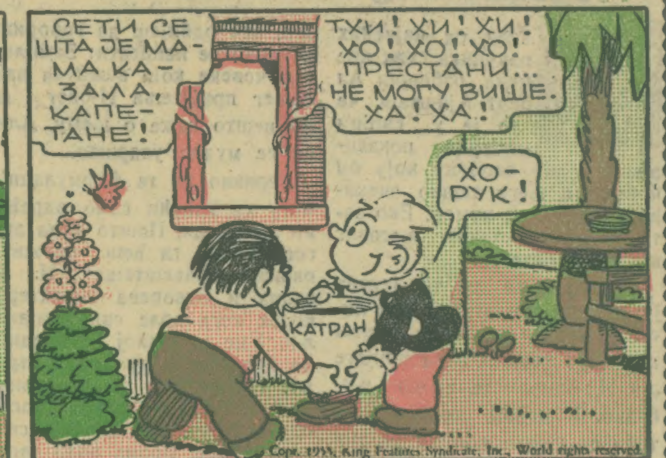

ЛАДИСЛАВ ХАРШ:

НАЈЛАЖЉИВИЈА ПРИЧА

Недођин је село, и то врло славно село. Лежи овде, сасвим близу у суседству, два мачја скока далеко. Ако станеш на столичицу и испружиш врат, видећеш већ димњак на кући недођинског кмета.

Уосталом, село Недођин није ни велико ни мало, ни широко ни дугачко. Ако мислиш да је село, то је град. Ако мислиш да је град, то ти је кућа са окућницом, широком педесет дроздових звиждука, а осамдесет и пет уздаха широком, баш толиком. У средини, одмах на ивици, ничега нема. И то ти је општина. Око општине опет нема ничега, и то ти је славно село Недођин, о коме ти већ читав сат причам.

Поред општине налази се један тако висок торањ да се његов врх може видети само ако на трбух легнеш. То је црква. У торњу висе звона. На звонима висе конопци, на конопцима виси звонар, на звонару одело и чизме. На чизмама блато, а на оделу дугмад. Недођин има два краја, један горњи а други доњи. На горњем крају нико не живи, а на доњем такође нико, и зато се то зове село.

Ни на доњем делу ни на горњем, него баш тамо где ничега нема стоји једна зграда. Када кажем стоји, много сам претерао, али ово је бајка, а у бајци сме човек да претера. Кућа такорећи уопште не стоји, него је склона паду и одавно би полегла по земљи да је нису подупрли гредама. Не дају јој просто да легне и да се одмори. Кров је такав да би га већ пре много година ветар одувао, а није га одувао само зато што већ годинама у Недођину ветар не дува. На једној страни те зграде вири једна греда, па та греда има четири крила. Некад се ова крила окрећу, а некад се не окрећу. У подруму живе мишеви, на тавану слепи мишеви, а у једном углу седи један стари џак с брашном и чешља своју дугу седу браду.

Ако досад нисте погодили, ја ћу вам рећи: та је зграда ветрењача у Недођину, а онај џак са седом брадом није нико други него недођински млинар. Брашна му је пуна кецеља, брашна пуно одело, капа; чак и у дуванкеси има пуно брашна. Али он пази да му се то са браде и одела не стресе. Јер како би се онда знало да је он млинар?

Сем тог брашна другог брашна у млину нема. Између млинског камења живи једна породица цврчака, а млинар седи у углу и глади своју брашњаву браду.

Седи тако млинар и глади браду, кад одједном чује да иду кола. Погледа кроз затворена врата на друм који је већ давно обрастао коровом, те се не види где друм престаје а где почиње поље. Погледа он, као што рекосмо, и виде да никога нема.

„Разуме се — помислио је млинар — то ми само уши зује. Ко би још дошао недођинскоме млинару!“

Закуца тада неко на врата, ни ниско ни високо, него близу димњака отприлике.

— Напред! — узвикнуо је млинар гладећи своју брашњаву браду.

Није морао два пута да каже, јер се врата отворише и један старији човек уђе унутра, висок отприлике два лакта, с раменима двапут ширим и са брадом великом као шума, са брковима које је двапут обавио око ушију, али му још два перчина висе низ рамена.

— Помози Бог! — рече непознати човек, па скиде шешир.

— Бог ти помогао — одговорио је млинар и врло учтиво својом кецељом обрисао столицу.

Од кецеље се обрашњави столица, од столице се испрља кецеља, а непознати човек седе на кецељу и припаса столицу, па узе дуванкесу млинара из џепа и напуни своју лулу брашном, па поче да пуши. Ћутали су и ћутали, а најзад млинар поче:

— Којим добром, пријатељу?

— Је ли ово твој млин? — упитао је непознати човек.

— Јесте, и то права ветрењача — казао је недођински млинар.

— Е када је тако, донео сам да ми нешто самељеш — рекао је онај други.

И он изиђе до својих кола, којих напољу није било, па с њих скиде једну празну врећу, баци је на леђа и с њом уђе у млин.

Млинар дограби врећу једном руком, али не могаде да је дигне. Дохвати је обема рукама, али се она не помаче. Позва онда свога слугу, који је већ пре толико година отишао у свет и није се вратио, али сви тројица не могадоше да подигну врећу. Однесоше је тако, мада нису могли, све до мучња, одрешише врећу из које ништа није излазило, па и то истресоше, пустише крила да се окрећу, кренуше оба млинска камена и све је ишло као подмазано.

Млинар сиђе, седе крај старца и чекаше да се празна врећа испразни. Прође неколико сати, прође неколико дана, прође неколико недеља, прође цео месец док не чуше најзад да је мучањ празан.

Старац опет изиђе до својих кола, којих још никако није било на друму, па скиде другу празну врећу и однесе је у воденицу.

— Имаш ли доста таквих врећа? — упита млинар.

— Ако ову рачунамо, има још једанаест — казао је старац.

Опет је ништа потекло из вреће баш као и прошлог месеца. И опет текло месец дана. Ни трећа врећа није била краћа, баш као ни дванаеста. Тако је прошла година дана.

Млинар је тражио ујам, десети део за мељаву од онога ничег што је самлео. Виде тада да дванаест врећа још ту стоје и да су опет пуне ничега.

— Донео сам ништа да ми самељеш — казао је старац. — Донео сам у дванаест врећа. Прва се зове јануар, друга фебруар, а за њом иду март, април, мај, јун, јул, август, септембар, октобар, новембар и децембар. Пази добро. Отсада ћеш у јануару млети јануар, у фебруару фебруар, у децембру децембар. У понедељак млећеш понедељак, у уторак уторак, у среду среду, у суботу суботу, чак ћеш и у недељу млети, јер у животу нема празника, али пази добро, јер ти си недођински млинар.

И тада старца нестаде, а можда га није ни било. и отада недођински млинар меље у петак петак, у суботу суботу, првога први, јануара јануар; децембра децембар. Када сврши, почиње испочетка, јер ничег увек има у оних дванаест врећа.

Млинар меље, а девојчице и дечаци израчунаће колико има лажи у овој истинитој бајци.

АЈНШТАЈНОВ ХУМОР

Један од највећих научника свих времена, озбиљни Алберт Ајнштајн, често је у својим писмима показивао и једну особину коју би човек од њега тешко очекивао: смисао за хумор. Ево зато цитата из таквог његовог писма пријатељу:

„....Замисли да ти једног јутра дође репортер каквог листа и замоли те да му кажеш неколико речи о твом пријатељу Н. Замоли те веома љубазно. У првом тренутку у теби се нешто побуни против тога, али се одмах сетиш да се никако не можеш извући. Јер, ако одбијеш да говориш, новинар ће написати: Замолио сам човека који важи за најбољег пријатеља Н-овог да ми нешто каже о њему. Али, он се мудро уздржао.

Наравно из те формулације могу се извући само одређени закључци. Пошто нема другог излаза, ти ћеш пружити овакво обавештење: Н. је ведра и отворена карактера, човек кога воле сви пријатељи. Уме у свакој ситуацији да пронађе њену добру страну. Изванредно је предузимљив и активан; његов посао одузима му сву његову снагу и време. Веома воли своју породицу и даје својој жени све што има...“

Новинар ће ту изјаву препричати на свој начин, овако:

„Н. ништа не схвата сувише озбиљно, уме да наведе људе да га заволе, вешто да их задобије, правећи се при томе и шерет. Толико је роб свог позива да не стиже да размишља о личним проблемима, или да се посвети каквом интелектуалном раду ван свога посла. Размазио је своју жену преко сваке мере, па је и у кући роб без воље и својих жеља...“

Вештији новинар све би то још боље зачинио и препричао, али за тебе и твог пријатеља Н-а и ово је доста. Јасно је да ће се Н. кад сутрадан прочита новине толико наљутити на тебе, да те неће више ни погледати и теби ће то бити утолико више жао, што си га заиста волео.

Реци, шта би ти учинио у овом случају? Ако нађеш одговор, јави ми најхитније.“

У КИЛОГРАМИМА

Ових дана објављена је једна занимљива статистика о томе колико се у појединим земљама читају новине. Али, овог пута не по тиражу листова, већ изражено у килограмима. На челу листе су САД са 31 килограмом новина годишње по становнику. Затим Аустрија са 28 килограма, Канада са 27, Шведска са 23, Велика Британија са 19, Француска са 10 и СССР са 1,6 килограма.

Највећи пожари за последњих сто година

Недавно је у Боготи дошло до великог пожара у коме је настрадало близу сто људи. То није једини велики пожар нити по настрадалима јединствен. Забележено је тринаест пожара за последњих сто година који су захватили масу људи.

У свим тим пожарима је настрадало око осам хиљада људи. Највећи број пожара избио је у позориштима.

Приликом пожара у цркви у Сантијагу де Чиле 1845 године настрадало је 2.500 лица. А пожар у позоришту у Кантону, у Кини, однео је 1.670 лица. У бечком Ринг-театру године 1881 погинуло је 899 лица. Пожар у позоришту у Антунгу у Кини, 1937 године, прогутао је 700 људи. У Чикагу су 1923 године изгорела 583 лица. Пожар који је 1928 године избио у позоришту у Мадриду однео је у смрт 270 лица. За време бала у Наоезу у САД погинуло је услед пожара 1940 године 263 лица. За време пожара у чувеном циркусу Барнум 1944 године настрадало је 200 људи. Услед пожара у Опери комик у Паризу 1923 године изгорела су 103 лица. У Тоцуки у Јапану су 1955 године за време једне верске свечаности настрадала 93 лица. Услед пожара у великом чикашком колеџу је ове године погинуло 90 лица, док је 1948 године пожар у биоскопу у Риеју однео 89 посетилаца.

ПРЕТПОСТАВЉА СЕ...

Хлеб са квасцем је, по свој прилици, први пут направљен у Египту пре 6.000 година. Изгледа да је хлеб био прављен у истој радионици у којој се припремало и пиво. Једног дана, бар тако се мисли, неки радник који је радио у пекари узео је мало пивског квасца за себе и приликом мешања хлеба помешао и квасац са тестом.

АКО НЕ ВЕРУЈЕШ

На основу неких прорачуна црвенокосе особе имају просечно 90.000 власи на глави. Особе са кестењавом бојом косе имају 105.000 власи, док плави имају највише, око 140.000 власи. Ово личи на изреку: „Ако не верујеш, а ти изброј“.

ВУЧКО

WALT DISNEY

АНЕГДОТА И ЊЕНА ИСТОРИЈА

Колико се пута чује реч: анегдота, и она се углавном односи на неку историску личност, на књижевнике и уметнике, на њихове духовите речи или на извесно њихово реаговање у одређеној ситуацији. И данас, готово сви наши листови, и дневни и забавни, доносе анегдоте, а публика их радо чита и тражи.

Посебна историја

Кроз анегдоту, која је тим лепша што је сажетија, у једном малом детаљу често се одржавају битне особине личности на које се она односи. У књижевности анегдота је не једном послужила да се на њој развије обимније књижевно дело; штавише, она је инспирисала поједине уметнике за њихова најбоља дела. Анегдота по својој књижевној квалификацији припада епској поезији, и то оној врсти — у прози, у коју се убрајају приповетке, причице, слике и скице.

Што се тиче значења саме речи, анегдота има своју посебну историју и у почетку није значила оно што и данас. То је реч грчког порекла и као ознаку за један књижевни спис први пут ју је употребио византиски историчар Прокопије из палестинске Цезарије, иначе врло учен правник и беседник који је већи део свог живота провео у Цариграду за време цара Јустинијана.

Прокопије је био историчар, уствари хроничар догађаја свога времена. Он је описао Јустинијанове ратове с Персијанцима, Вандалима и источним Готима; као и славу и судбину великог војсковође Велизара, али су га исто тако интересовали и догађаји у царском двору, где је главну реч водила царица Теодора, некада циркуска играчица.

Све оно што се односило на интимне догађаје у византиском царском двору, Прокопије је забележио у свом спису који је назвао анегдота, према грчком језику, а у латинском преводу: Аркана хисторија — што значи: тајна историја, необјављена, оно што се потајно препричава. За време хуманизма овај се термин почео употребљавати за „кратке причице“ о појединим великим и знаменитим људима не само из старине него и из савременог доба.

Тада су настале и прве збирке анегдота које су покупљене из древних грчких и римских списа. При њиховом избору увек се настојало да буду поучне у моралном погледу, да буду примерне „за чешћење личности и изграђивање људског карактера“. Најбогатији извор за анегдоте такве врсте претстављали су Плутархови списи, а нарочито његови „Упоредни животописи“ великих људи старога света. Анегдота је постала омиљена књижевна врста, која је све више негована. Или је директно бележена, или би се у књижевност преносила из усмене традиције, ако се односила на неку непознатију историску личност. Постојали су чак дворски књижевници којима је била једина дужност да будно пазе на поступке и изјаве својих овенчаних господара и да то бележе да би се сачувало за потомство. Разуме се, да су их ови најчешће дотеривали, а и сами измишљали, како би „украсили ум и личност“ својих господара.

Непознати и скромни читалац

Већ крајем 17 века јављају се штампане збирке анегдота, подешаване према класичним узорима. Тако, например, француски и шпански краљеви преузимају као своје — изреке античких личности, нарочито Александра Великог и Цезара, или мудрују као грчки филозофи и суде правду као републиканци старог Рима. И док је Прокопијева анегдота значила нешто тајно, врло опасно да би се објавило — анегдота новијег времена, напротив, тражи да буде објављена и да популаризује личност на коју се односи.

У српској књижевности анегдоту је нарочито неговао Доситеј Обрадовић. Од читавог низа анегдота он је састављао праве чланке, али их је увек одабирао тако да својом садржином послуже извесној моралној сврси. Оне говоре о пријатељству, о државничкој мудрости, о врлинама, о користи од науке, и другоме. Доситеј је анегдоту код нас учинио омиљеном и она је касније нарочито негована у првим нашим књижевним часописима, где јој је дато посебно место. Наша стара читалачка публика навикла је на анегдоту, али се исто тако и заситила оном која говори о личностима из страног света. „Љубезни господин Павловић, — писао један читалац уреднику „Сербских народних новина“, које су излазиле у Пешти (1837—1848) — што ви свеђер у причицама (анегдотама) говорите о страним царевима и кнезовима, а заборављате наш род и као да вам се не мили. У нас као да нема персона што су љубиле род сербски и делом и духом својим то потврдиле. О њима ми хоћемо знати и све оно што је ситно забележено. Увек се радујемо за њихов живот чути...“

Овај непознати и скроман читалац „Сербских народних новина“ и не знајући одредио је карактер наше модерне анегдоте.

У 18 веку анегдота је цвала у париским салонима. На таквим скуповима био је најбољи забављач онај који је умео да кратко и духовито исприча неку причицу о извесној личности на врху тадашњег друштва, причицу веродостојну, али која се није могла јавно објавити. Прокопијева „анегдота“ ту је опет добила своје првобитно значење.

И код Срба су се анегдоте најпре препричавале, оне изворне, а многе су сачуване у предању и преношене као усмене причице. Оне најстарије забележене су много касније после свог постанка. Тако, например, анегдоте о Доситеју Обрадовићу, које говоре о његовом односу према калуђерима забележене су тек после смрти митрополита Стратимировића, који је својим црквеним и духовним самовлашћем спречавао све оно што је сматрао да се супротставља његовој личности.

Али оно „ситно забележено“ о нашим истакнутим људима све се више почело да објављује у српским часописима. Мерило о „великим људима“ није увек подједнако, оно зависи од времена и средине. Данас су потпуно заборављене оне личности, које су некада код нас биле слављене и сматране незамењивима а ипак о њима постоји безброј анегдота, врло духовитих и занимљивих.

Била би то велика и занимљива књига

Наши стари часописи: „Седмица“, „Вила“, „Даница“, „Јавор“, „Бранково коло“ и многи други неговали су анегдоту о нашим старим књижевницима и јавним радницима, уметницима и политичким личностима, а кад би се данас све то сакупило, била би то једна врло велика и ванредно занимљива књига. Наш стари часопис „Јавор“, који је излазио готово двадесет година, и на коме је сарађивао Јован Јовановић-Змај, нарочито је неговао анегдоту о нашим истакнутим људима. Данас тај часопис претставља праву ризницу за онога који хоће да упозна њихов интимни карактер. Највише таквог материјала објавио је у „Јавору“ Ђорђе Рајковић, један од првих српских културних историчара. Између осталог он је чак у једном чланку забележио „шта су радо јели неки знаменити Срби“. Тако се дознаје какав је јеловник био Карађорђев, Доситејев, Јована Мушкатировића, Павла Соларића, Симе Милутиновића-Сарајлије, Вука Караџића и других.

Нашу тадашњу читалачку публику домаћа анегдота је ванредно занимала. Она је стварала присан однос између књижевника, јавних радника, истакнутих личности и оних који су их сматрали „народном диком“. За њих је та анегдота била и поучна. И Доситеј је имао право што ју је увео у нашу књижевност.

Анегдоте о нашим људима најпре су објављиване у часописима, а потом и у посебним књигама. Међутим, оне углавном претстављају избор онога што је већ раније објављено по часописима или у низу књижевних дела. Илија Огњановић, дугогодишњи уредник „Јавора“, почетком овог века објавио је „Занимљиве приче и белешке из живота знаменитих Срба“, које је покупио по нашим часописима. Милан Ђ. Милићевић прикупио је анегдоте о Карађорђу и кнезу Милошу; Андра Гавриловић — из живота српских књижевника. А кроз мноштво наших старијих часописа расут је велик број анегдота о готово свим нашим истакнутим људима прошлости.

Има дивних анегдота о Вуку Караџићу и Петру Петровићу Његошу, духовите су и занимљиве оне о Љубомиру Ненадовићу, Миловану Глишићу, Ђури Јакшићу, Радоју Домановићу, Стевану Сремцу и о многим другим нашим књижевницима. Код Хрвата највише анегдота има о Францу Курелцу, јер је то био човек изузетног карактера и необичног живота. У своје време Ђура Јакшић био је омиљена личност о којој постоји безброј анегдота, а за њим није заостао ни Стеван Сремац.

Анегдота има своју вредност ако је истинита и ако се стварно односи на одређену личност. Међутим, у потрази за анегдотом, која је и данас за велики број читалачке публике занимљиво штиво, њени аутори често је фалсификују па је преносе с једне личности на другу. Тако анегдота губи своју документарну вредност и ко је само мало упућенији у ствари, одмах ће увидети да је неистинита и зато без сваке вредности.

600 ВРСТА АКВАРИЈУМСКИХ РИБИЦА

Акварифилија је данас „хоби“ број један Американаца. Страст гајења живописних егзотичних рибица у кући све више осваја свет. Познато је већ преко 600 акваријумских врста рибица. За мале паре могућно је у стакленом бокалу окупити рибе из Африке, Кине, Малаје, Индије и Јужне Америке.

Акваријумске рибице су велике три до двадесет сантиметара а њихова цена се креће од неколико стотина динара, колико коштају најјевтиније, до 150 хиљада динара колико пробирачи плаћају за најређе и најскупоценије примерке. Велике фирме које тргују рибицама из тропских мора и далеких земаља преносе их транспортним авионима-акваријумима у којима се за рекордно време, без опасности да угину, преносе драгоцени примерци из најудаљенијих крајева до великих метропола Европе и Америке. Вредност једног таквог „товара“ акваријумских рибица често се пење на неколико стотина милиона динара.

Неке врсте рибица се лако размножавају у млакој води акваријума док друге захтевају нарочиту температуру воде, исхрану, осветљење, акваријумски биљни свет, чак и присуство стручњака. Неколико недавно откривених врста тропских рибица не могу уопште да се размножавају у заробљеништву.

Прве украсне рибице су увезене из тропских предела Азије, али је данас главни снабдевач постао пространи слив реке Амазон. Ихтиолошка експлоатација овог подручја крије у себи обиље неоткривених рибица разних боја и облика. Највећу сензацију у области акваријофилије претстављало је откриће чувене рибе „неон“ (hyphesobricon innesi) 1936 године, која је постала данас миљеница одгајивача. Зналачким укрштањем добијени су такви облици и боје рибица какве раније нису постојале у природи.

Занимљиво је да акваријумске рибице, мајушне и заводљиве по складу својих облика и живописности боја, нису нимало нежне мазе нити плашљива створења. Напротив, често су кавгације првог реда тако да ни дуге године проведене у ропству нису у стању да ублаже њихову ратничку и дивљу природу.

Урођеници у Сијаму организују двобоје рибица „бета“. Један од супарника увек тада плати главом. Када облак крви замагли воду публика скаче од одушевљења, помамно пљеска и навија као да се пред њом налазе два фудбалска тима.

НАЈВЕЋИ јеловник

Интересантно је посетити „кухињу“ зоолошког врта. Ту ћете сазнати много! Често врло погрешно говоримо о исхрани животиња у џунглама. Али чак и да је познајемо њихов „јеловник“ збиља је немогуће саставити.

Заробљенички живот у зоолошким вртовима условљава и упрошћавање исхране животиња. Месождери се једино хране месом. Но, кад се дочепају неког плена, они прво једу утробу. Али, ако наиђу и на траву натопљену соковима они је узимају у огромним количинама јер им помаже варењу — а то је потпуно страно режиму који им се прописује у врту.

Травоједи располажу и посебним природним пашњацима пуним најразноврснијег биља. Али, ниједан од њих није искључиво вегетаријанац. Биљоједи се хране и инсектима, ларвама и пужевима које они сажваћу и прогутају. А то ипак претставља једну врсту меснате хране.

Примећено је да јелени једу жабе. Говеда и антилопе такође се боре са птицама око жабљег меса. Један лав од две године подизан прво једино на пиринчу и млеку, када је дошао у зоолошки врт, прешао је одмах на меснату храну.

Већина дивљих животиња су свашторједи.

Окапи, једна од животиња које се најтеже хватају и затварају, врло се лако прилагођавају, као и жирафе, луцерки, пахуљицама зоби куваној у млеку, сировом црном луку, шаргарепи, а узимају и пет до шест банана дневно.

Мравојед се храни мравима и њиховим јајима. Свој језик дуг 50 до 60 сантиметара добро наквашен пљувачком, завлачи у мравињак. Стотине инсеката привучене овим ненадним пленом налећу, али саме постају плен, — мравојед брзо извлачи свој језик и гута необазриве. А како у зоолошком врту прибавити толико мрава да би се задовољио апетит једне животиње тешке и до 60 килограма. Требало је наћи хране која би заменила ово и заробљени мравојед тако добија умућена јаја у зашећереном млеку са врло ситно исецканим месом.

Морски сисари се хране искључиво рибом, али они имају у слободи разноврснији избор: многобројне врсте риба, мекушце, морске ракове и морске биљке.

Носорози из Азије и Африке узимају огромне количине сочне хране — шаргарепу и зоб.

Врло је тешко ухватити пегавог ћурана. Задовољава се кукурузом, сецканим месом и црвима из брашна.

Више водена него копнена животиња, тапир је пореклом из Јужне Америке. Његови фосили су нађени у САД и у Европи. Он је једна врста коња и носорога. Једе јечмено брашно, зоб, корење и кртоле.

Викуње (једна врста ламе) узима сточну храну, луцерку и зоб.

Ретко говече са коњским репом — јак — пореклом са Тибета, може да се седла, али је теглећа стока, па се храни сточном храном и зоби.

Зебре се противе да једу из јасала. Више воле са земље, и то семе или сточну храну. Напротив, жирафе у вртовима пружају вратове до високих јасала и из њих само узимају јело.

Многи бубоједи и камелеони једу само живи плен. Исти је случај и са змијама.

Неке врсте црних пантера не дирну јело док не дође ноћ, чак иако су цео један дан гладовали.

Већина других животиња из рода мачака напустиле су обичаје ноћних животиња и прилагодиле се новом распореду оброка.

Лишени осећаја укуса и мириса нојеви „једу на први поглед“. У савани, то је без велике опасности али у врту то је опасно јер могу да наиђу на стаклене или металне предмете. Догађали су се смртни случајеви од запаљења трбушне марамице проузроковани комадима новца или неким другим предметима.

Минерални састојци и витамини неопходни за све птице у заробљеништву морају бити помешани са храном.

Дресери као и одгајивачи свих ових животиња треба првенствено да знају да начин одгоја и одржавања доброг здравља и расположења животиња зависи углавном од добре и разноврсне исхране.

Ту су немоћни

У Хамбургу, Хановеру и Диселдорфу сви слепи ће морати, иако сигурно тешка срца, да се растану од својих четвороножних водича. Мораће отсада при прелажењу улица да се обраћају за помоћ људима. Пси-водичи, изгледа, слепи су за боје и, не разазнају саобраћајне знаке, па су у живом великоварошком саобраћају све мање сигурни на улици. Осим галаме и гужве, тешкоћу за њих претставља и распростирање гасова чији смрад њихово преосетљиво чуло мириса не може да подноси. Зато ће ускоро бити ослобођени њихове досадашње хумане дужности.

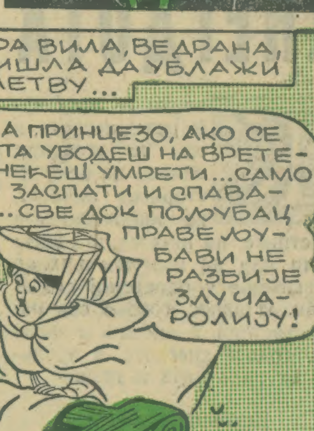

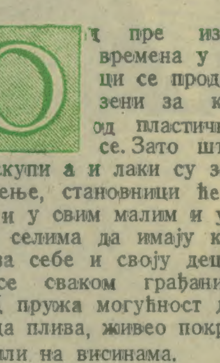

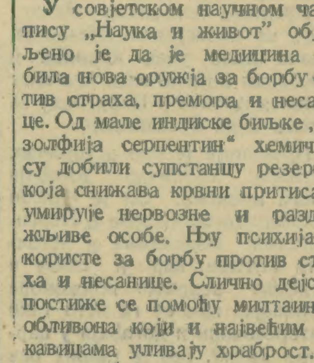

БАЗЕНИ ЗА НАВОДЊАВАЊЕ ОД ПЛАСТИЧНЕ МАСЕ

Од пре извесног времена у Америци се продају базени за купање од пластичне масе. Зато што нису скупи а и лаки су за преношење, становници ће моћи чак и у свим малим и удаљеним селима да имају купатила за себе и своју децу. Тако се сваком грађанину у САД пружа могућност да научи да плива, живео покрај реке или на висинама.

Ова врста базена добила је у Аустралији сасвим нову и далекосежну примену. Огромно острво, које називамо континентом, као што је познато, оскудева у води, јер се његов велики део простире на подручју полутропске климе. На њему има мало река, мало кише и за аустралиске земљораднике и сточаре свака кап воденог талога претставља праву драгоценост. Међутим, иако воду сабирају у великим бетонским базенима, догађа се сваког лета да услед топлоте и ветра на њихове очи испаре скупоцене резерве. Оно што се не претвори у пару, често нестане у земљи кроз бетонске пукотине, које се изненада појављују. Пошто је стално оправљање бушотина скуп и заметан посао аустралиски ратари и сточари с великим задовољством су дочекали производњу јевтиних, непропустљивих пластичних материја. Они сада њима облажу природне јаркове, удубљења и оштећене базене које више не морају да запушавају.

Наша слика приказује јаму која је ископана на пешчаном тлу, при врху једног брега. У њу може да се сакупи 900 кубних метара воденог талога, али без пластичне материје, земља би упила сву воду. Уместо да зидају бетонски базен, пољопривредници су купили за 200 хиљада франака „пластично дно“. Пошто су од творнице добили гарантију за петнаест година, трошкови израде овог необичног резервоара претстављају незнатан део расхода према користи коју ће за то време имати.

ПИЛУЛЕ ЗА БУЂЕЊЕ И ПРОТИВ СТРАХА

У совјетском научном часопису „Наука и живот“ објављено је да је медицина добила нова оружја за борбу против страха, премора и несанице. Од мале индиске биљке „резолфија серпентин“ хемичари су добили супстанцу резерпин која снижава крвни притисак и умирује нервозне и раздражљиве особе. Њу психијатри користе за борбу против страха и несанице. Слично дејство постиже се помоћу милтаина и обливона који и највећим кукавицама уливају храброст. Отров кобре подиже животни оптимизам и даје снагу малаксалима. Најзад, амфетамин надражава мождане ћелије, односи умор као магичним штапићем и изоштрава моћ запажања и интелигенцију. Амфетамин исто тако скраћује сан и лењивце буди рано ујутро.

ТРКА АУТОМОБИЛА ВЕТЕРАНА

На овогодишњој традиционалној трци најстаријих аутомобила, произведених пре 1915 године, одржаној на стази од Лондона до Брајтона — учествовало је 200 возила. На циљ је стигло њих 184. Победник је био један „Мерцедес“ из 1903 године, али је дисквалификован пошто је пребацио дозвољену брзину. Тако је за правака проглашен један „Морс“ из 1901 године. Најстарији возач је био неки Рожер Бенц, рођен 1888 године. Њему су дали 30 минута „форе“ испред осталих возача.

У предвечерје лета у свемир?...

Тренутак када ће се човек винути у васиону можда је мање удаљен него што се мислило пре годину дана. То сматрају научници из двадесетак земаља који су се недавно окупили у Амстердаму да измењају искуства и мишљења о најновијим постигнућима астронаутике. Недељу дана они су излагали све што се о тој новој науци може рећи и претресали најновија открића најславнијих светских стручњака.

Највећу пажњу свих присутних привлачили су совјетски и амерички научници Седов и фон Браун. Американац немачког порекла први пут је присустовао скупу Међународне астронаутичке федерације, па је конференција за штампу коју је одржао изазвала велико интересовање. Говорио је о америчкој ракети Истраживач и првим научним открићима која је она пружила.

Много се говорило о подацима који су добијени са Истраживача I и II, о физичким условима који владају на граници земљине атмосфере. У извесним случајевима ти подаци потпуно се поклапају са постојећим теоријама и тиме потврђују претпоставке изнесене већ пре дужег времена. Али једновремено совјетски и амерички вештачки сателити и ракете открили су и неке досад потпуно непознате појаве: постојање једне зоне зрачења о којој раније нико није ни слутио. Истина, још и пре лансирања првих сателита било је примећено да сигнали емитовани јаким одашиљачима да би пружили податке о интензитету космичког зрачења, мењају фреквенцију кад достигну висину од око хиљаду километара. Прво се помишљало да су за то криви инструменти, али се затим уз помоћ сателита показало да је то последица постојања зоне зрачења — неке електромагнетске струје — која се простире над Земљом на висини од хиљаду километара, а креће се према магнетном пољу што окружује нашу планету. Још се не зна тачно докле се простире та зона — једни тврде до висине од два-три, а други до шест-седам хиљада километара.

Али без обзира на њену тачну границу, постојање те зоне неоспорно намеће астронаутичарима једно ново веома важно питање: какво ће бити дејство зрачења у тој зони на људски организам? Претставља ли она непремостиву опасност са биолошког и медицинског гледишта?

Према подацима примљеним са вештачких сателита, судари честица набијених електрицитетом (од којих се састоји зона зрачења) са металним телом васионског брода, ракете или сателита, производе извесно зрачење које стручњаци називају „бремштралунг“. При томе се јављају и зраци X, који су штетни за човечији организам ако им је дуже изложен.

Због тога су неки стручњаци предложили да се васионски бродови обложе оловним оклопом дебелим неколико сантиметара. Али то, иако ствара обезбеђење од штетног зрачења, доноси нове проблеме конструкторима васионских летилица, којима је стално главна брига да што више смање тежину интерпланетарних бродова.

Поднето је у Амстердаму неколико веома занимљивих предлога за решење овог проблема. Тако је професор Фред Сингер, из Мериленда, иначе познат по својим оригиналним идејама, предложио да се пред пролазак летилице кроз зону, као метлом прво прочисти један канал. То би учинио специјални вештачки сателит, који би неутралисао електроне и стварао слободан пролаз кроз зону. Претходно би требало још добро испитати ту струју око Земље.

Без обзира на све теорије, постоји чињеница да све васионске летилице готово неизбежно морају проћи ову зону приликом узлетања и слетања. Да би се то некако избегло, предложено је чак да се покуша изградња рампи за узлетање бродова око земљиних полова, јер се зона зрачења простире само до 30 степена северне и јужне географске ширине, тако да би са Арктика и Антарктика ракете и сателити при узлетању избегли пролаз кроз зону.

Веома оригиналну изјаву о том питању дао је Вернер фон Браун: зона зрачења нема никаквог значаја ни за одашиљање ни за повратак васионских бродова. Они ће веома брзо проћи кроз њу, а како је интензитет зрачења низак, не треба томе питању посвећивати претерану пажњу.

Ипак научник је признао да би ситуација била друкчија кад би у зони требало поставити васионски станицу с људском посадом. Она би се ту могла задржати једино кад би била заштићена оловним оклопом. Али, додаје он, та станица не мора бити смештена баш у зони, већ испод или изнад ње, рецимо на 700 километара од земље, где би могла да кружи бескрајно дуго.

Најзад фон Браун је изјавио да ће први васионски путници полетети кроз неколико година. А он није једини који тако мисли...

Претходница човека

САМО ПРИТИСНИ ДУГМЕ

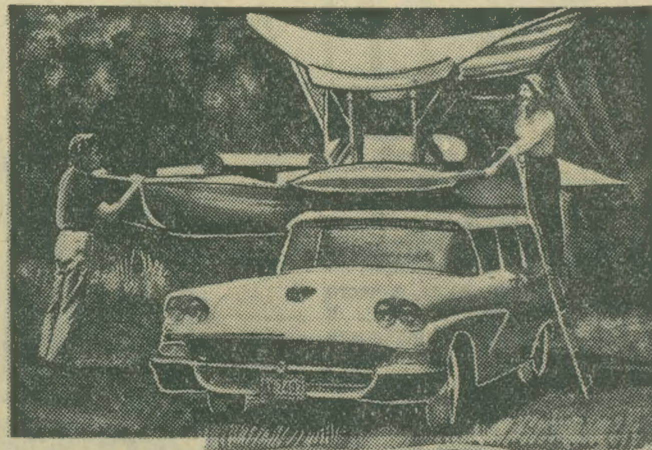

У Фордовој фабрици је направљен експериментални аутомобил за туристе. Назвали су га „пуш-батон“, што значи притисни на дугме. На друму, он се не разликује од других аутомобила са чамцем на крову. Али, кад стане, треба само притискати дугмета и — потпуни конфор је ту. Прво дугме — чамац се уклања и остаје да виси са стране; друго дугме — на крову се отвара шатор са два лежишта између којих се налази чак и лампа за читање; треће дугме — отварају се задња врата и излази кухиња која има славину са топлом и хладном водом, штедњак са две рингле и фрижидер; четврто дугме, над кухињом се отвара сунцобран.

Удобан живот у кампу, зар не?

КУДА ПРОЂУ ТРАВА НЕ РАСТЕ

Дуж целе границе Индије и Пакистана становништво је спремно да се одупре инвазији скакаваца који су се нарочито у току ове године намножили тако да прети пустош свуда где они прођу.

Тридесет станица за осматрање распоређено је у пустињској области Рађастан. Кад оне даду сигнал за узбуну узлетеће одмах авиони опремљени за борбу против скакаваца. Осим тога свака од њих располаже већим бројем екипа за борбу на земљи. Њихово главно оружје су бацачи пламена и прскалице помоћу којих се на јата скакаваца излива смртоносни отров. Сељаци су припремили ватре, ракете и бубњеве. Све то треба да заплаши скакавце и да их отера са њива.

Све ове припреме су обављене кад су из Саудиске Арабије стигле вести да скакаваца ове године има више него икада и да у неким пустињским областима од њих просто ври. Индија је последња карика у ланцу земаља које они нападају. А тај ланац се пружа од Африке преко Арабије и Пакистана до Индије. У фебруару ове године индиска влада је послала једну екипу за борбу против скакаваца у област Хаса у Саудиској Арабији где су примећене масе ових инсеката. Екипа се недељама борила да их уништи још пре но што почну да лете, али је морала да се врати само делимично обављена посла. Могла је једино да скрене пажњу индиским властима на опасност која прети.

Скакавци су се толико намножили — тврде ентомолози — да се следећих пет година може очекивати потпуно уништавање жетве у целом Рађастану, Пенџабу, у области Бомбаја и у Утар Прадешу. Иза јата скакаваца остаће само опустошена поља, дрвеће без лишћа, чак и без коре.

Три године Индија је била поштеђена од инвазије скакаваца. Последња је трајала од 1950 до 1955 и уништила жетву у вредности од 20 милиона рупија. Најтежа је била 1954 година када је запажен рој скакаваца који је прекрио површину од 200 квадратних километара. Читаво пола дана он је прелетао Делхи.

Овог пута предузете су све мере да се њихова најезда предупреди. Свака од станица за осматрање има по неколико техничара-стручњака, џипове за превоз чланова екипе, више тона инсектицида и прскалице за његово растурање. Осим тога опремљени су и специјални авиони који треба да узлете чим се да знак за узбуну. Они ће из ваздуха прскати отров на скакавце у лету.

НЕ ШТЕДИ НИ ДРВЕЋЕ

Оштро сечиво причвршћено на трактору служи за крчење земљишта. Довољно је да само једанпут овај чистач прође преко неког простора засађеног дрвећем па да оно буде потпуно посечено. При другом пролазу овај трактор цепа и пањеве а при трећем сече их сасвим до земље или их чак и ископава.

КАО У ПРИРОДИ

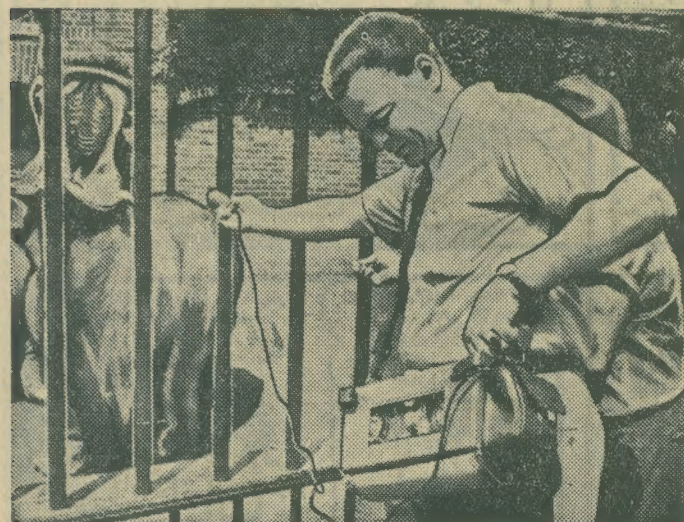

Слушали сте радио и често чули оригиналне гласове животиња. То их нико не имитира, то је оригинална песма птица, рзање коња, лавеж паса итд. Њихов глас се једноставно ухвати на магнетофонску траку. На слици се види како се у зоолошком врту снима „серенада нилског коња“ помоћу специјалног апарата. Овим ће се попунити збирка животињских „разговора, прича и песама“ и корисно послужити где је потребно. Тако ћете преко радија моћи да чујете све шумове џунгле и говор њених становника, иако их нигде нисте видели а удаљени сте од њих хиљадама километара.

АЛКОХОЛ И ВОЗАЧИ

Амерички научник доктор Годар већ дуже времена са успехом мери степен застрашености појединих људи у опасним ситуацијама, на тај начин што проверава количину норадреналина у њиховој мокраћи. Ову супстанцу, сличну адреналину, луче огранци симпатичног нервног система када се организам неочекивано нађе пред тешким искушењима. Експерименти су са успехом примењени код почетника — пилота на авионима и једрилицама као и код падобранаца и показали да одмах треба прекинути летење ако количина норадреналина у мокраћи прелази одређени степен, јер се најчешће тада дешавају несрећни случајеви. Такође је утврђено да је довољно само неколико чашица ракије па да потпуно престане лучење ове супстанце што значи да алкохол паралише страх. Али његов велики недостатак је што он у исто време код возача слаби рефлексе и визуелну моћ.

ВЕТРЕЊАЧЕ ПРОИЗВОДЕ СВЕТЛОСТ

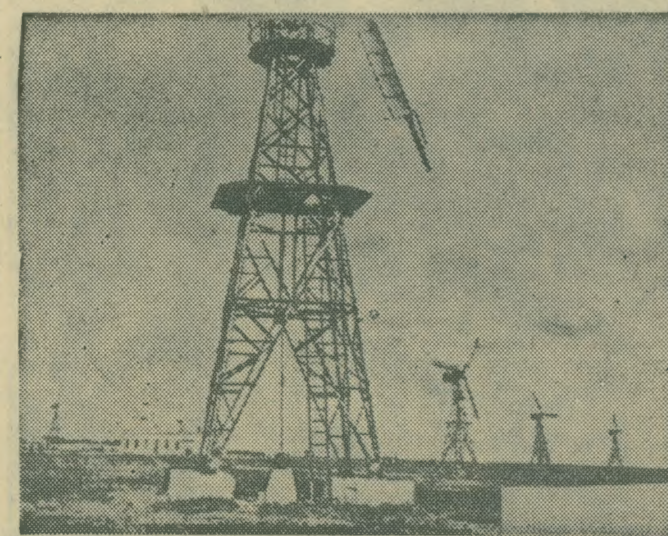

Даноноћно, у Акмолинској области у СССР, дванаест ветрењача својим огромним крилима натерују ветар чија се енергија преобраћа у електричну. Без престанка, оне производе непроменљиву струју која се одводи подземним кабловима до три трансформатора по 135 киловата где се прерађује у променљиву.

На ветрењачама постоји и уређај који показује јачину ветра. Ако је његова брзина 7 километара у секунди, ветрењаче се пуштају у погон. Таквих дана има у години просечно 200. У оне дане кад је ветар слабији или га уопште нема, струју производе два резервна дизелгенератора.

ТАЈНА ТАЈНОГ ТЕЛЕГРАМА...

Пре четрдесет година завршио се Први светски рат у коме су савезници потукли централне силе. Извесне епизоде из тих тешких времена и данас су предмет проучавања појединих људи, а често се нађу и многе необичне и веома занимљиве појединости које осветљавају многе ствари. У овом напису биће речи о једном телеграму који је пред крај рата пао у руке Французима и, како неки мисле, био од прворазредног значаја. Он је довео до непосредног окончања страховитог четворогодишњег крвопролића и отклонио катастрофу француске армије.

МАЈ 1918 ГОДИНЕ

Тајну телеграма који је одлучио рат открио је тек недавно један стари али још кочоперни „поали" (надимак за француске борце из рата) Марсел Гитар који је 1918 године био шеф службе за дешифровање при Главном штабу француске армије под командом Другог бироа.

Било је то 28 маја 1918 године. Ситуација на фронту нимало завидна. Савезничке снаге су се у нереду повлачиле пред страховитим налетом кајзерових гренадира. Три Лудендорфове армије смрвиле су 21 марта Енглезе, заузеле 9 априла Лис а 27 маја нашле се пред капијама Париза, на Марни. Французи су имали свега 16 свежих расположивих дивизија према 75 Лудендорфових. Где треба поставити те трупе? Да ли ће отсудни немачки напад на Париз доћи од Амијена, Вердена, Ремса или Компјења? Радило се о бити или не бити. Од одговора на ово питање зависио је исход рата.

У таквој тешкој ситуацији француски ослушивачи су ухватили један шифровани непријатељски радиограм. Слао га је немачки Врховни штаб и емитован је у неколико наврата. Био је намењен главном штабу једне немачке армије који се према оцени гониометриских стручњака налазио у троуглу Реможи—Монтдидје—Ласињи. Шеф Другог бироа пуковник Дори схватио је одмах огромни значај ове поруке и позвао највећег мајстора за дешифровање у француској обавештајној служби капетана Гитара. Упознао га је са значајним открићем и поверио му најтежи задатак у том тренутку: дешифровање телеграма. Чињеница да је он пренет радиоталасима указивала је на његову хитност и велику важност. „Његово превођење даће нам кључ за решење енигме која нас већ недељама притиска — где ће бити главни немачки удар? Судбина земље је у вашим рукама! Много среће, Гитар!" — рекао му је пуковник.

Марсел Гитар био је резервни официр и вероватно најбољи дешифрант. Двапут рањен, повучен је из борби у Главни штаб где је образовао екипу од четири официра за дешифровање непријатељских тајних докумената. Радиограм од 28 маја био је шифрован по једној методи коју су Немци сматрали непогрешивом. Захваљујући инжењеру и професору палеонтологије, добитнику прве награде конзерваторија у Нанту, капетану Пенвену, Французи су открили да се ради о систему „АДФГХ". Па ипак, то је био само скроман почетак јер су Немци сваког дана мењали кључ својих шифри. Срећом, они су сами нехотице први помогли Гитару у обављању његовог одговорног задатка. Први телеграм који су послали био је неразумљив те су одмах за њим упутили други са истим текстом, овог пута исправан. То их је издало. Гитар се закључао у своју канцеларију и бацио на посао. Шест дана и шест ноћи није примао чак ни храну. Радио је без предаха, без сна и без одмора.

За то време ситуација је постајала све тежа. Немци су 30 маја стигли до Марне а 31 до Дормана и Шато Тјериа. Париз је већ био на домету њихових топова а обезглављена француска команда још није знала где да распореди својих 16 дивизија, где да закопа своје несаломљиве „поалие" и да сачека последњи немачки јуриш. Цела екипа капетана Гитара даноноћно је бдела над немачком исправком, али су сви напори били узалудни. Прошао је други јуни и освануло треће јутро. Ордонанси из Врховног штаба стизали су сваког минута.

У једном тренутку, махнит од умора, рашчупан и знојав, модар у лицу и дрхтећи целим телом излетео је Гитар из своје канцеларије. Почео је да виче и скаче. Нашао је решење! Девет речи овог историског радиограма биле су: „Убрзајте снабдевање муницијом на покривеном терену чак и ноћу!"

Та скромна порука била је уствари драгоцен кључ за решење најтеже кризе француске армије у Првом светском рату. Све расположиве француске снаге требало је бацити у назначени троугао и укопати их према Немцима. „Ваше обавештење је од прворазредног значаја, Гитар", — казао је капетану лично одушевљени Фош.

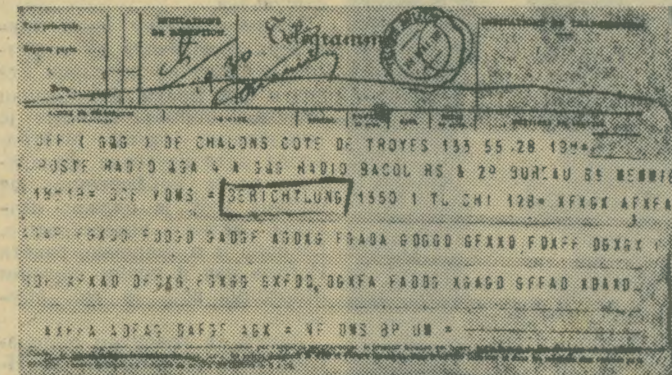
ТЕКСТ СУДБОНОСНОГ ТЕЛЕГРАМА

Није било ни тренутка за губљење. Почело је једно од највећих прегруписавања трупа. Цела нација пружила је помоћ војсци која је у грчу покушавала да учини немогуће. А када су Немци 9 јуна засули правим оловним орканом положаје који су се у широком фронту простирали пред њима, а затим кренули у јуриш наилазили су свуда на непоколебљив отпор француских бајонета. Чинило им се као да Французи ничу из земље. Најбоље јединице француске војске стављене су за ову велику битку под команду „гвозденог" генерала Манжена.

Већ 11 јуна француске трупе су прешле у противнапад и почеле потискивати непријатеља. Немци су се повлачили и блиски пораз се претворио у велику победу. На челу трупа победоносно је наступао насмејани генерал Манжен машући шапком оперваженом златом. У његовој сенци, у позадини те велике савезничке победе, остао је тихи и скромни капетан Гитар.

Зашто је Гитар доскора ћутао? Одговор ће можда задивити многе али са његових усана звучи врло једноставно: службена тајна!

И он се радује

На филмској траци фоторепортера Глигорија Kуферског нашао се и овај призор. Једнога дана ове године док је шетао Фрушком Гором завладала је велика оморина, а убрзо затим излио се страшан пљусак. Из свог склоништа наједном је видео овог пса како је излетео из куће, почео бесно да лаје од радости, пропео се и стао да хвата и пије капљице кише.

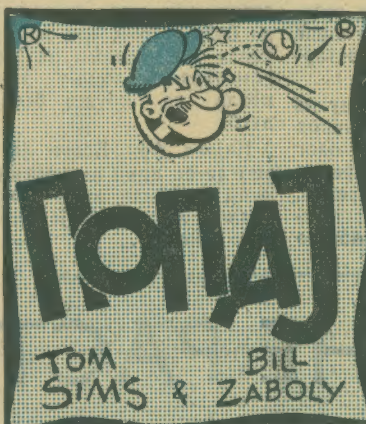

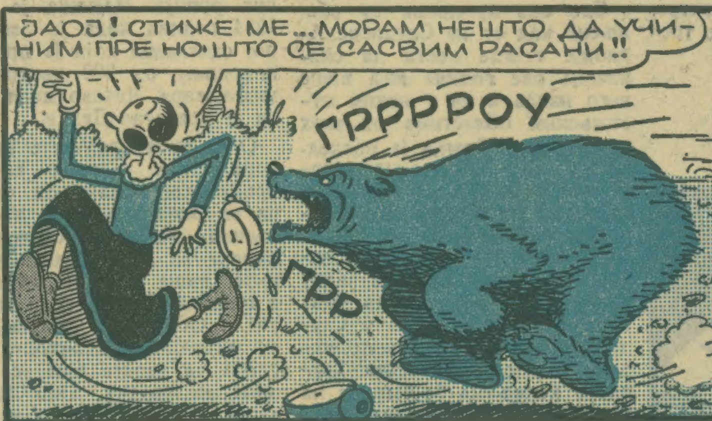

Учимо шах

L

Ако дозволите противнику да својим ловцима отвори пут према вашем краљу, ви ћете се, у већини случајева, наћи пред матом.

У једној партији коју је славни Рубинштајн, као црни, одиграо пре четрдесет година, после дванаестог потеза црног положај на плочи био је овакав:

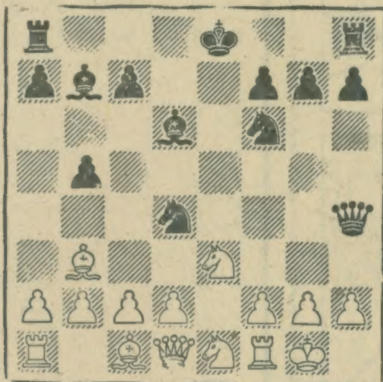

Црни је, као што видите, управио према белом краљу три своје фигуре: два ловца и даму. Ако црна дама дође на поље х2, бели је матиран. Због тога бели вуче потез г2—г3, а црна дама иде на поље х3.

Игра се даље развија овако:

1. ц2—ц3, х7—х5 2. ц3 : д4, х5—х4 3. Дд1—е2, Дх3 : х2+! Бели сада мора да носи даму и да — преда партију, јер му је јасно да ће бити матиран у два потеза.

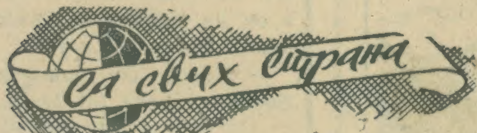

НЕОБИЧАН КЛУБ

У многим земљама, па и у нашој, у неким крајевима, мушкарци обављају послове које у целом свету раде само жене. Например шрикање. Пошто су у САД мушкарци углавном пословни људи веровало се да немају времена и за „домаће" послове. Међутим, недавно је у Њујорку основан клуб пасионираних љубитеља женских послова и, као што се очекивало, ова вест је изазвала различите коментаре: од повољних до потсмешљивих.

Несвакидашња незгода

У граду Хармонију у САД, догодио се недавно један необичан случај, који је забележила сва тамошња штампа. Један авион узлетео је без пилота са оближњег аеродрома, попео се на висину од 1.000 метара, а затим се стрмоглавио на једну кућу коју је сравнио са земљом. Клуб спортских пилота, коме је авион припадао, издао је затим саопштење, у коме се каже да је један пилот хтео да прегледа елису али се у том тренутку изненадно упалио мотор и понео авион увис!

Брзина риба

У „Аналима природне историје" који су недавно објављени у Паризу налазе се таблице са упоредним брзинама разних риба и морских становника. Од човека који плива брзином од 6,242 километра на час спорије су разне врсте ракова од којих неки развијају брзину од свега 0,402 километра на час. Са 6,245 километара на час полип је једва нешто бржи од човека. Јегуља развија брзину од 13,3 километара на час, плави кит 17,7 километара, кит зубан 32,2, пастрмка 37,4, морски пас 48,3, делфин 61,3, туна 74,1, сабљарка са 96,6, а једна риба из јужних мора достиже брзину од 110 километара на час.

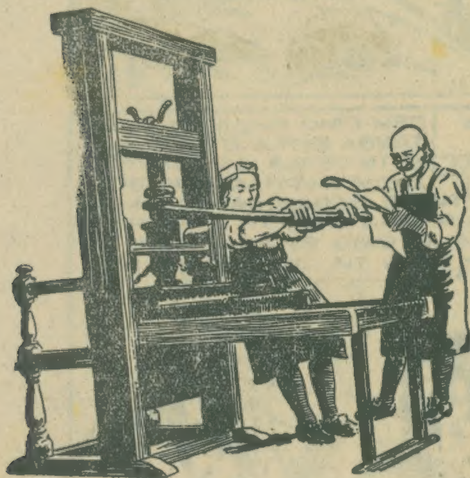

Зато што се усудио

Четвртог августа 1735 године њујоршка порота осудила је штампара и новинара Питера Зенгера зато што се усудио да јавно нападне ондашњег колонијалног гувернера. То јасно илуструје ондашње стање штампе када се помисли на данашње новинаре и новине.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

САКУПЉАЊЕ РАЗНИХ СТВАРИ

Не треба бити изненађен, што се и у доба атома и највећих научних открића људи ипак баве сакупљањем разних већих и мањих предмета. Данас се у свету ништа не баца — све се сакупља. Познати су широм света скупљачи: слика, старих гравура, драгог камења, марака, пепељара и других ствари. Постоје такође и скупљачи старих кутија шибица, јер оне понекад претстављају мала ремекдела маште и укуса. У најлепше кутије шибица спадају оне на којима се налазе предели и градови из разних провинција, исписане пословице, чак и Лафонтенове басне. Ово су скупе колекције јер их је тешко пронаћи.

У неким земљама могу се у продавницама дувана добити комплетне колекције кутија шибица, као што филателисти купују марке и читаве њихове серије.

АПАРАТ УМЕСТО СУДИЈЕ

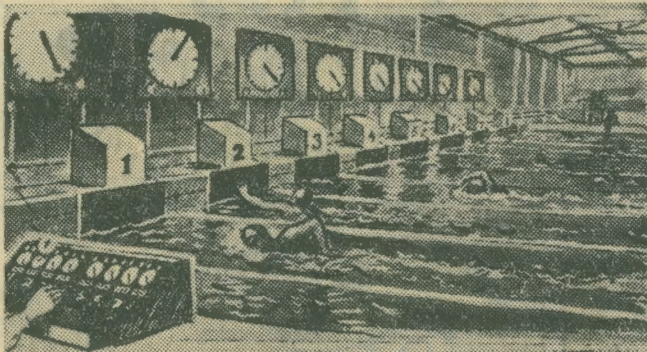

Знамо да је за такмичење у пливању потребан велики број судија. Међутим, пракса је показала да и поред тога резултати нису увек тачни. То је потстакло једног совјетског тренера који је у исто време и судија да у сарадњи са једним механичарем начини апарат који ће заменити судију. Њиме ће се моћи тачно да одреди протекло време на одређеној стази. Начињен је зато један пулт на коме се налази толико секундомера колико има стаза у базену. Поред сваког се налази још сат-бројач и сигнализациона лампа. Пуцањ из револвера, којим се означава старт, у вези је са читавим овим уређајем.

Ако се плива на стази од 400 метара, судија намешта регулатор на апарату на цифру „400". Кад такмичар преплива првих 100 метара, на сату-бројачу се појави цифра „3" што значи да је пливач превалио пут од сто метара, и да му остаје још 300.

Кад један од пливача стигне на циљ, сијалица се на његовој стази аутоматски гаси а истовремено се зауставља и секундомер. Овај апарат мери чак и делове секунде до 0,005.

ЈЕВТИН АВИОН

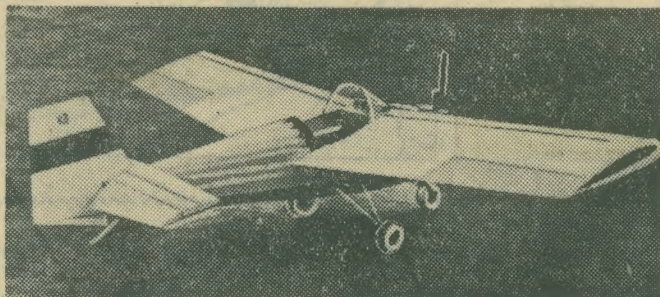

Цена овог авиона, врло просте конструкције, износи око 1.600 долара. Мотор му је као у фолксвагена, а део конструкције и крила од дрвета. Лети брзином од 100 километара на час, а узлеће и спушта се готово упола спорије. Тежак је свега 160 килограма.

ПЛАСТИЧНЕ КЕСЕ ЗА ТРАНСФУЗИЈУ КРВИ

У Америци се крв за трансфузију чува у кесама од пластичне масе, уместо у стакленим бочицама, које се углавном и данас у многим земљама употребљавају. Ове кесице заузимају мање места, а приликом трансфузије се стављају под болесниково раме па он својом тежином потискује крв из кесе у своју вену.

ПРОИЗВОДЊА ШАМПАЊА РАСТЕ

Шампањ се у свету све више троши, а нарочито у Француској. О томе јасно говоре ове цифре: у 1953 години, произведено је у Француској 30 милиона флаша; следеће 33 милиона; 1955 38 милиона, а у 1957 години 48.400.000 флаша. Шампањ који допремају са Крима, или из Калифорније и за који се тврди да је оригиналан, још не може да замени квалитет француског.

Подмлађивање путем сна

Пре извесног времена у Совјетском Савезу објављен је резултат једног врло интересантног опита. Познати лекар др Брен проучавао је једну врсту паса, који живе до петнаест година, да би им продужио живот. Доктор је подвргао пса у петнаестој години лечењу вештачким сном који је трајао три месеца. После овога пас је обновио длаку која је сад изгледала као док је био млад. Овако подмлађен, живео је до своје 21 године, а и тада је угинуо неприродном смрћу.

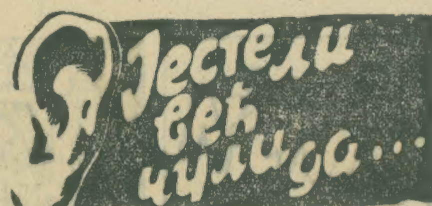

... једанаест градова у свету носе име Каиро. Највећи међу њима је главни град Египта, осталих десет налазе се у Сједињеним Америчким Државама.

... добар говорник који може да изговори 150 речи у минуту морао би сваког дана у току 38 година да говори по осам часова да би изговорио милијарду речи.

... први брод који је у научне истраживачке сврхе пловио око Земље била је француска корвета „Урани", која је кренула на пут 1871 године.

... године 1889, огроман облак скакаваца прелетео је из Африке у Арабију. Овај живи облак покрио је површину од 5967 квадратних километара и рачуна се да је његова тежина износила 43 милијарде и 500 милиона тона.

... дугорепа ласта, која живи у западним крајевима Индије лети брзином

од 250 до 320 километара на час.

... да би могли проћи готово непроходним блатњавим путевима, сељаци у Аргентини граде кола с точковима високим близу два и по метра. Таква кола морају да вуку најмање три до четири вола.

... највише врста риба живи у јужноамеричкој реци Амазону — 748. У Дунаву живи око 100.

... у малом немачком селу Нојхофу, већ 40 година рађају се само женска деца.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

ИГРА СЕНКИ

Погледајте добро сваку слику, па ћете видети како треба да поставите руке да бисте добили одговарајуће сенке на зиду.

ОСЛОБОДИТЕ ГА...

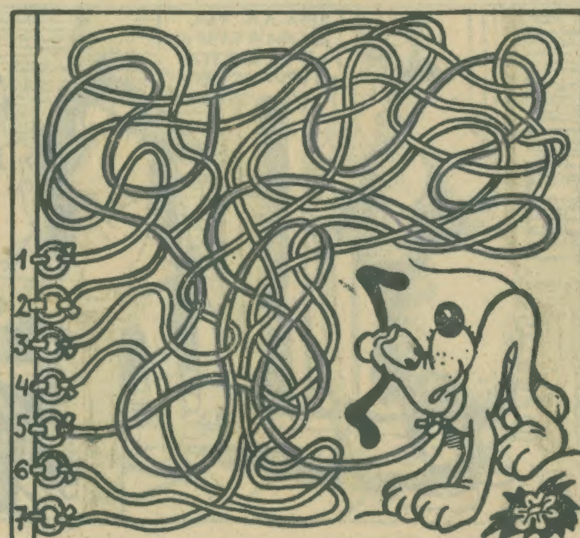

Јадни Плутон је везан! Хоћете ли да га ослободите? У том случају имате право да почнете и завршите рад само са једним конопцем. Дакле, пронађите онај прави!

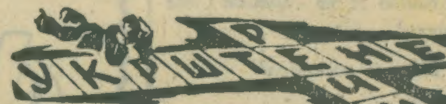

Водоравно: 1) грчко слово; 5) сулфат гвожђа, средство за заштиту биља; 7) летовалиште на Јадрану; 8) свеза; 10) река у Хрватској; 12) иницијали руског књижевника („Евгеније Оњегин"); 13) врста тканине; 15) хемиски знак за баријум; 17) скраћеница за једну нашу едицију; 19) света (турц.); 21) острво између Лигурског и Тиренског Мора; 22) врста експлозива; 24) претерано штедљив; 25) једно чуло; 27) врста кретања мора; 29) предлог; 30) у наследном праву група сродника; 32) слово латинице; 34) један минерал; 36) јужно воће; 38) географски појам; 39) морски дупљар; 41) део стопала.

Усправно: 1) врста дрвета; 2) један минерал у еруптивним стенама; 3) лична заменица; 4) мушко име; 5) фудбалски термин; 6) лука у Израелу; 7) Танталова кћи (мит.); 9) цигла; 11) новчана упутница; 14) речно превозно средство грађено од балвана; 16) име двојице грчких јунака из Тројанског рата; 18) граматички термин; 20) кишобран; 23) рударски термин; 24) велики пољски композитор; 26) аутор „Божанствене комедије"; 28) угао између подневка и вертикалног круга неке звезде; 31) ваздушна бања у Швајцарској; 33) оквир; 35) месенска тврђава; 37) део животињског тела; 40) слово латинице.

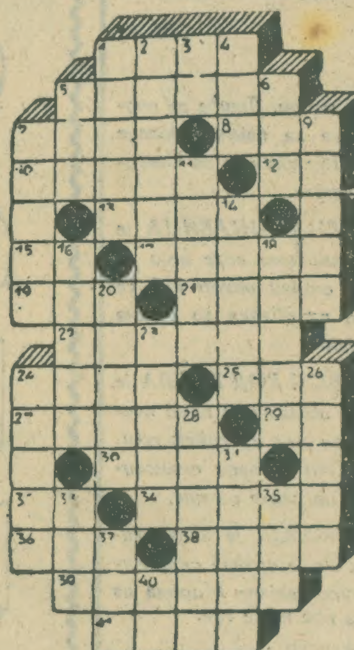

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Баку; 5) Ростан; 7) дерм; 8) Рим; 10) амбар; 12) не; 13) Арас; 15) АП; 17) асура; 19) рум; 21) имам; 23) Парнас; 24) Симо; 25) Кеј; 27) анали; 29) ле; 30) Јама; 32) Об; 34) Намир; 36) нек; 38) Лика; 39) корида; 41) Хуни.

Усправно: 1) Борба; 2) Асмара; 3) кт; 4) АУР; 5) Рем; 6) Нин; 7) Дакар; 9) Менам; 11) Росини; 14) Сумак; 16) Пупин; 18) Расел; 20) Мамај; 23) Ролан; 24) салон; 26) јетра; 28) ималин; 31) амиди; 33) бек; 35) Ика; 37) Кох; 40) ру.

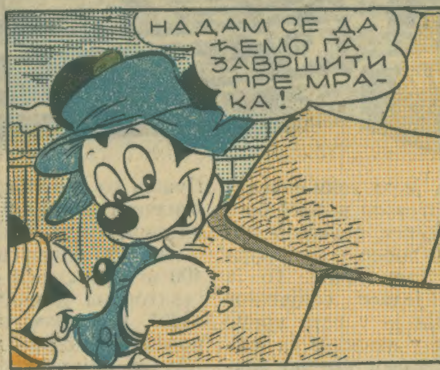

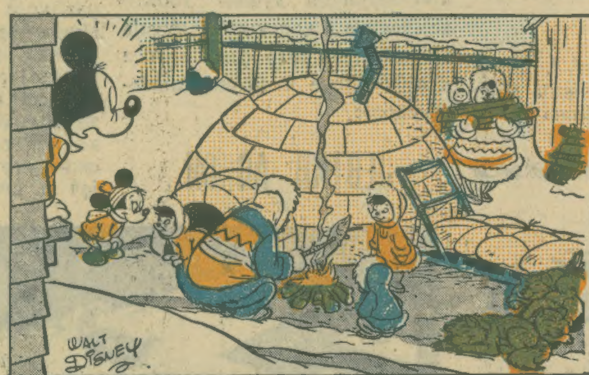

КАД ЦИПЕЛЕ ШКРИПЕ

— *Шта је, Шиљо, шкрипе ти ципеле! Значи да их ниси платио'*

— *Ех, није то! Да је тако, шкрипало би ми и одело.*

ДОБАР ТРГОВАЦ

— *Не разумем шта је то са Хорацијем? — прича Белка Микију. — Срела сам га данас на улици, по највећем пљуску, а он ми каже: „Зар није дивно време, Белка?"*

— *Немој да бринеш, Белка — рече јој Мики. — Он тако свима говори откако је почео да продаје кишобране.*

ПИТАЊА И ОДГОВОРИ

Шта је маклура?

Шта је водена пијавица?

Какав је то грабеж код пчела?

Шта је дискобол?

Шта је сандов?

ОДГОВОРИ

МАКЛУРА је високо дрво са крупним лишћем и великим плодовима који су на-

лик на лимун. Лишће се употребљава за гајење свилене бубе. Пореклом је из Северне Америке.

ВОДЕНА ПИЈАВИЦА је стуб пенушаве воде који изазива олујни вихор кад се спусти од облака до водене површине.

ГРАБЕЖ КОД ПЧЕЛА је штетна појава при којој пчеле краду мед из туђих кошница. Ово пчелари онемогућавају на разне начине.

ДИСКОБОЛ је бацач диска. То је чувена скулптура грчког вајара Мирона из 5 века пре наше ере.

САНДОВ је гумени конопац који се употребљава у ваздухопловству при полету и слету, особито за полет једрилица. Тако је назван по немачком атлети Сандову.

БАШ ЧЕЛИК

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић, Београд, Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика" штампарско-издавачко предузеће Београд, Македонска 31. — Тек. рач. број 101-707/1-82. Поштански фах 124. — Претплата за нашу земљу: годишња 900, полугодишња 450; за иностранство: годишња 1.200, полугодишња 600 динара. — Рукописи се не враћају.